

31395

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 7వ తేది శుక్రవారము

No. 6.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస శుద్ధ దశమిం

సంచిక ౬

అందరికి లక్ష్యకటాక్షము ముఖ్యము.

ఆరాధింపుడు

మంచి వెండితో తయారుచేసి చక్కని మాను చొక్కట్టువేసి అద్దము వేసియున్నది. ఇది దేవుని వద్దనుంచి పూజచేయుటకున్ను, ఇండ్లలో తగలివేయుటకున్ను ముఖ్యముగా నుండవలయును. అద్దముమీద రాశిన పటములుకున్ను, కాగితములమీద రాశిన పటములకున్ను దుడ్డువేయడానికిన్ని యిది కొనుడు. ధర పటము 1కి రూపు 25 లు మాత్రమే. టపాలు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

చట్టముతో సహా 12 అంగుళములు పొడవు 14 అంగుళముల నెడల్పు యుండును. ఆర్డరుతో కరూపాయలు అడ్వాన్సు పంపవలయును.

ఇదిగాకను, సరస్వతీ, ఆంజనేయ, కృష్ణ, ఈశ్వర, బుద్ధ, గాంధీ, తిలక్ వస్త్రా రా పటము లన్నియు గలవు.

ఇండియన్ జ్యాయలరి మార్ట్, నగరవేట, బెంగుళూరు సిటీ.

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0

వర్తకులకు 100-కి 25 చొ॥ కమిషనియ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము.”

మీరు ఇటుకదలకనే తెలుగు పాఠశాలకు నేర్పుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దివమున కొక గంట వది. వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

తొట్టిస్నాన చిచ్చేయు తొట్టు

కుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యశాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్. రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి టేబులెక్చర్తో చేయబడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయుండును.

80 గాలనులవీరు పట్టును. వలయువారు ఆర్డరుతో రు 1-0-0 అడ్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలన్డేషను కవరుముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖర్చులువేకే

స్వదేశీ స్టోర్సు, 82 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

BOOK TO STUDENTS! CURE GUARANTEED!! SOVEREIGN HYSTERIA PILLS.

మూర్ఛనివారణ మాత్రలు

tin of 10 pills per Rs 1-0-0

Startling results in 24 Hours Chronic Cases Undertaken & cured on contract system as well No fees until relief observed.

M. V. R. RAMACHANDRA RAO, Market Tank, COCONADA.

అమ్మచున్నాము

సెకండ్ హాండ్ 14, 7½ బి. హెచ్. పి. హార్వర్డు

ఆయర్ యాజ్జిలు స్విస్సయిక్విక్సిబిల్ సెక్రెట్రీయ్యారో కి అంగుళముల పంపు అమ్మకమునకు యున్నవి.

కావలెను

12. యాక్. హెచ్. పి. యాజ్జి, వర్మికల్ బాయిల్ కావలెను.

సి. ఆర్. కృష్ణారెడ్డి, c/o సి. కె. రెడ్డి, బెజవాడ.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకం.

అశేషులకల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

పండ్లు మత్స్యములకలె తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనము డిపా, మద్రాసు.

అమ్మకము

పుయ్యూరు యెస్టేటు యిలాకా జంగుగూడెం గ్రామములో శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరమణ య్యన్ను రాప్రభుహద్దరుగానికి నున్న శేకి పల్లం య 36-0 లున్న జరీబు య 8-10 సెంటులన్ను విక్రయించబడును. పల్లం రామిలేరు నల్లవీరు ఆధారము గల చెరువుతూములవద్ద ఏకభండముగా నున్నది. నూజవీడు రోడ్డుకు ఒకమైలు దూరము. జరీబు కూడా పల్లముకు చేరియే యున్నది. కావలసినవారు వెంటనే ఈ క్రిందివారికి దరఖాస్తు చేసికొనవలెను. (3530)

శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాలరావు, బహద్దరుగారు. నూజవీడు (కృష్ణాజిల్లా)

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకానుయోగ కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు నామమ నావద్దకు వచ్చు రోగులకు ఆతిత్పప్రీతికములు నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూను, బర్మా. లోకానుయోగ కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు ఫలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశనచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.

మెదడు దుస్థలము, మోపు, తలవేడిమి, మలబద్ధకము, జకలిరేకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధక్రమ నిశ్చయ బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప కరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాశాదారుల సౌకర్యార్థమై వాసుకోరుటచే మద్రాసు, సెం 881 రెంబుకెట్టివీడ్లిలో మా ప్రాంచిక తరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. అర్జున మద్రాసు ప్రాంచినుండి పంపదపు. (954) పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితులు శ్రీ తారాభువ వైద్యశాల మైసూరు.

పోర్టు సెంటుజార్ గెజెటు

ఏప్రిల్ 4 మంగళవారము

ప బి క కా ఖ

మద్రాసు మోజోర్లు జడ్జి యగు గౌరవనీయులు జస్టిసు సర్ విలియం బి. యెయిలింగు కే. టి. గారికి వేసంగి సెలవుతో వాటు పిక్చర్ సెలలు సెల వీయబడినది.

ఆర్థర్ తాలండు నావ్ గారు సి. యస్. వి. సి. బి. యి. వి. సి. యస్. మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. వారు ఏప్రిల్ 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నం ఆ పనిని గ్రహించిరి.

జి. యస్. పాడిగొండ గారు వి. సి. యస్. తేలరు కమిషనరుగా పనిజేయుచు రెవిన్యూ బోర్డు క సభ్యుడుగను, తొలిండు రెవిన్యూ అండు సెటిల్మెంటు కమిషనరుగను పనిజేయుటకు నియమింపబడిరి.

రాజకీయ కాఖ

థామసు యం. విల్సనుగారిని అమెరికా తరపున మద్రాసు లో కాన్సులుగ నియమించినందుకు, రాజప్రతినిధిగారు తాత్కాలికముగ న గీకరించిరి.

నాకాకాఖ

ఈక్రింది వారలు మద్రాసు వాణిజ్య సంఘము నారి చేతనున్న, దక్షిణహిందూస్థాన్ వాణిజ్య సంఘమువారిచేతనున్న మద్రాసు వాణిజ్యసంఘ సభ్యులచేతనున్న మద్రాసుపోర్టు ట్రస్టీలుగ నెన్నుకొనబడిరి.

- (1) సర్ జేమ్సు స్టెచ్చర్ సింపుల్ గారు
- (2) విలియం ఆల్టెగాండర్ గారు
- (3) థామస్ మెకెంజీ రాస్ గారు
- (4) విలియం ఆర్థర్ టర్నర్ గారు
- (5) సర్ యం. సి. టి. ముత్తయ్యచెట్టిగారు
- (6) అబ్దుల్ హుసేన్ గాలీగారు
- (7) ఆల్టెగాండర్ మాక్లెయ్ మాక్డొగార్ గారు
- (8) జేమ్సు మెకెంజీ స్మిత్ గారు

ప్రభుత్వమువారు యాక్రిందివారిని మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు చైర్మనుగాను ట్రస్టీలుగను నియమించిరి.

- (1) హెచ్. హెచ్. జి. మిచ్చెలుగారు బి. బి. యి. యం. సి. యి. చైర్మన్ (సెలవులో నున్నారు.)
- (2) బ్రాడ్ ఫర్డ్ వెస్టిగారు బి. బి. యి. యం. వి. సి. యి. (వైస్ చైర్మన్)
- (3) ఆర్బిబాల్బు యెడ్లూరు బాయిడ్ గారు.
- (4) కావేక్ అర్జున్ కైట్ నెడ్ హాడిల్ ఫ్లక్ సి. బి. యి. సి. బి. యి. ఆర్. వి. యం.
- (5) రెస్టి సెంటు కర్నల్ సి. యల్. మానియాల్ సి. యం. జి. సి. బి. యి.
- (6) బి. సి. స్కాట్ గారు.
- (7) దివాన్ బహదూర్ గోవిందాస్ చదుర్భజదాసు గారు.
- (8) యం. వేణుగోపాలనాయుడుగారు.

స్వామి కా ఖ

మద్రాసు కాన్సొలేషను కమిషనరు ఖాక్ బహదూరు మహమ్మద్ బజుల్లా సాహెబు బహదూర్ గారు తమ పనికి భంగములేకుండ పర్షియన్ హిందూస్థానీ గవర్నమెంటు ట్రాన్స్లేటరుగను హిందూస్థానీ యెగ్జామినరుగను నియమింపబడిరి.

హెన్రీ బోసెపుగారు బెర్లిన్ జిల్లాలో ఆదోని బెంచి మేజస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

ఖాక్ బహదూర్ కమ్మారు యిమాం మొహిద్దీన్ సాహెబు బహదూర్ గారు అనంతపురం బెంచి మేజస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ కాఖ

రావు సాహెబు పోలీస్ టెన్ట్ రంగ నాయకులు నాయకులు గారు, పబ్లిక్ వర్క్స్ కాఖ ప్రభుత్వమునకు అండర్ సెక్రటరీగాను డెప్యూటీ చీఫ్ యంజనీరుగాను నియమింపబడిరి.

శాసనాడి వెంకటాచల శ్రీరామ అయ్యరుగారు వికాఖపట్నం యంజనీరింగు స్కూలులో యిన్స్ట్రక్టరుగ నియమింపబడిరి.

గంధర్వకోట రంగస్వామి రామస్వామి అయ్యరుగారు నెల్లూరు డివిజనుకు మార్పబడిరి.

ఆర్థిక కా ఖ

ఏ. యి. బాయిడ్ గారు యింపీరియల్ కస్టమ్సు సర్వీసు లో ఆసిస్టెంటు కలెక్టరుగ నున్న వారు రంగూనునుండి మద్రాసుకు మార్పబడి మద్రాసులో కస్టమ్సు కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి. హిరానందకాశ్రి గారు ఆర్కిలాజికల్ సర్వే సర్దార్ సర్కిల్ నూపాంబేం డెంటుగ పనిజేయుటకు నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలనాకాఖ లెక్కల ఆబ్జర్వరు నాయకులు గారు కడపజిల్లా బడ్జెటు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగను, పి. రాఘవరెడ్డిగారు ఆ జిల్లాలోనే రాజంపేట తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగను నియమింపబడిరి.

గుర్రసెట్టి రోసయ్యచెట్టిగారు నెల్లూరు జిల్లా ఆర్థికారు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పాన్నె బోయెన చెంచయ్య నాయకుగారును వాకాటి నరసింహ రెడ్డిగారును, గుమ్మడూరు లక్ష్మీకాంత రావు గారును, పేట ఖాజామియాసాహెబు బహదూరుగారును ఆర్థిక మారుతాలూకా బోర్డువారిచే నెల్లూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వెంకట సర్కిల్ నండి కొండపల్లి కృష్ణబ్రహ్మంగారును, చల్లపల్లి సర్కిలునుండి కావూరి కోదండరామయ్యగారును, తలగడ్డ వీధిసర్కిలునుండి, మండల రామస్వామిగారును, మంటసాల సర్కిలునుండి వేమూరి వెంకయ్యగారును, బందరుతాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గుడ్లదాడ కేశవయ్యగారును, మడ్డిగ కొట్రప్పగారును, శిరుగుప్ప యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను, కరిచెన్ను బసప్పగారును, మకందం సయ్యుసాహెబుగారును తెక్కెల్ కోట యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను బల్లారి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులచే నెన్నుకొనబడిరి.

బి. గోవిందరాజుపిల్లై, మదనాన ఖాదర్ సాహెబ్, యస్. కే. భీమనేశరావు, గోరబల్ యాశ్వరప్ప, పల్లెడ కరిబసప్ప, కరువల్లి వెంకోబరావు, జోయినా వెంకోబాచాల్ గారు శిరుగుప్ప యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను, పొన్నూరు యెర్నూ, నాదాగోడ వీరభద్రగారు, జోయినా నరసింహ థట్, దేవనూర్ మంతాప, బాడే పాంచగడ్, చిత్రక బరప్పగారు తెక్కెల్ కోట యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

రావుసాహెబు సి. కొళండరెడ్డిగారు బి. యె. లెజవాడ తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీమాన్ హరిహర పాంధ్య మహాశయులును, హెన్రీ టాప్ గారును మరల యేజెస్సీ డివిజను గుంనూరు తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వి. కృష్ణస్వామిరావు పంతులుగారు కావలి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. డి. రంగయ్యపంతులు గారు బి. యె. వైసువెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

యం. సీతారామ రెడ్డిగారును, పి. గోవిండు రెడ్డిగారును, డి. వెంకట్రామ రెడ్డిగారును, వి. తిరుమల కొండరెడ్డి గారును తావలి తాలూకాబోర్డువారిచే నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గోపిరెడ్డి నాగిరెడ్డిగారును, హెచ్. యం. డి. జి. వికారి సాహెబు బహదూరుగారును, జి. సైమన్ గారును కర్నూలు జిల్లా కోయిలకుంట్ల యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగ తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులచే నియమింపబడిరి.

మల్లెల చిన్న మునెయ్యగారును, కే. కేశవపుగారును, బుగ్గ నుబ్బయ్యగారును కోయిలకుంట్ల తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులచే జొకు యూనియన్ బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జి. రామకృష్ణరెడ్డిగారు కర్నూలు తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

యం. తిమ్మారెడ్డిగారును, సి. బి. మైనూరు రెడ్డిగారు ను, ఏ. వెంకట నుబ్బయ్యగారును, హెచ్. యం. డి. ఆబుల్ రహింసాహెబుగారును కర్నూలు తాలూకా బోర్డువారిచే కర్నూలు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఏ. నుబ్బయ్యగారును, పి. రాఘవేంద్ర చారులుగారును, ఆర్థికారు యూనియన్ సభ్యులుగను, చంద్రా నాగిరెడ్డిగారును, లాలం సీతన్న గారును, కే. లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు గారును, డి. నుబ్బారావుగారును, జే. తిరువెంకటరెడ్డిగారును, వెల్గోడు యూనియన్ సభ్యులుగను, కే. నుబ్బారావు గారును, బి. రంగయ్యచెట్టిగారును, ముసలిమడుగు నాగిరెడ్డిగారును, ఏ నుబ్బారావుగారును, వి. పుల్లయ్యగారును ఆర్థికారు యూనియన్ సభ్యులుగను, సి. తిరువెంకటరెడ్డిగారు వెల్గోడు యూనియన్ సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మహమ్మద్ ఫలాఉద్దీన్ సాహెబు బహదూరు అనామన్ అన్నాగారు నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు వైసు (వెసిడెంటు)గ నెన్నుకొనబడిరి.

అన్నాదేవుల గోవిందరెడ్డిగారును, గునుపాటి యేనాదిరెడ్డిగారును నెల్లూరు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బి. ఆర్. వెంగుస్వామి అయ్యరుగారు, గుడిసెల బాలన్నగారును, జనబహదూర్ నవాజ్ ఖానుగారును వెసుకొండ యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీ రాజా కలిడిండి సత్యనారాయణరాజు బహదూర్ గారును, భస్యంరాజు రంగశాయిగారును, దేవులపల్లి లక్ష్మీపతి కాశ్రిగారును, ఎజ్జిమ్లీ నూర్యనారాయణమూర్తిగారును, చెక్కా సత్యనారాయణగారును, భాగ్యం బసవలింగం దేవరగారును, భమిడిపాటి నూర్యనారాయణగారును, మండపాటి రామభద్రగారును, మంజీశేఖర్ గారును, అవసరాల నారాయణమూర్తిగారును రాజి ఆయన్న కాశ్రిగారును, అల్లాడ బుచ్చయ్యలింగంగారును గోదావరిజిల్లా తునియూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బొప్పాటి, కోటిలింగంగారును, నామగిరి వీరభద్రుడుగారును, గొడుగు హాలాల్ సాహెబుగారును, పి.రావురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులచే తుని యూనియన్ బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఏలీ తిరుపతిరాయుడుగారును, కొల్లపల్లి వెంకట్రాయుడుగారును, దాసరి చినధర్మరాజుగారును, మదిపాటి వెంకటరామన్నగారును, ఆకుల కేవలగిరావుగారును, రాచమర్ల సీతాపతి రావునాయుడుగారును, రావణం వల్లయ్యగారును, నడింపల్లి బుచ్చి వెంకటపతిరాజుగారును, జొన్నలగడ్డ రామప్ప పంతులు గారును, చింతం వీరయ్యగారును, రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. కె. లక్ష్మీనారాయణరావు గారును, ముడె గోడ్ర బసవనగోడుగారును, ఆనూరు బహదూర్ గారును, బండిభీమప్పగారును, డి. వీరారెడ్డిగారును, లక్కా నారాయణ రెడ్డిగారును, లక్కా వెంకటరెడ్డిగారును, తాతారావుగారును బెర్లిన్ జిల్లా రాయదుర్గం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అబ్రహం పేరుపాకంగారును, గంధం వెంకయ్య నాయకు గారును, వడ్డె ఆయన్నగారును కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

మూస్తీ మహమ్మద్ యిమాం మొహిద్దీన్ సాహెబుబహదూరు గారును, నేలం కాన్సొలియన్ గారును, వాసిరెడ్డి సీతారామయ్య నాయకుగారును, కొండపల్లి బుచ్చయ్యగారును, కొల్లిపర వెంకటరమణయ్య నాయకుగారును, మాదిరెడ్డి గంగారావు నాయకుగారును బందరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

మండవల్లి గోపాలరావు నాయకుగారు పార్వతీపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పి. రామయ్యచెట్టిగారు చిత్తూరు మ్యునిసిపలు కాన్సిలరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కే. రామిరెడ్డిగారు కర్నూలు మ్యునిసిపలు కాన్సిలరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యా కాఖ

మిస్. బరీక్ హెచ్. నాగారు సదరన్ సర్కిల్ గరల్సు స్కూల్ యిన్ సెక్రెట్రీగను నియమింపబడిరి.

మిసిలేయను ప్రకటనలు

టి. యస్. రామచంద్ర అయ్యరుగారు రెజిస్ట్రేషన్ యిన్ సెక్రెట్రీ జనరలుగారికి పెన్సన్లు అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

వి. నటరాజ మొదల్యారుగారు రాంపా యేజెస్సీ సబ్ డివిజను ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

కే. ఆర్. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు కోరాపుట్టి 10 డివిజన్ అసిస్టెంటు యంజనీరుగారు వి. నూర్యనారాయణ రావు పంతులుగారికి సెలవు యిచ్చుటచే వారిపనిజూడవలయును యం. బి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు కారాపుటు డివిజను పాత్యా సబ్ డివిజనుకు నియమింపబడిరి.

కే. జి. లక్ష్మీనారాయణయ్యరుగారు రసల్ కొండ సబ్ డివిజను అసిస్టెంటు యంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

కే. సి. నుబ్బయ్యచెట్టిగారు కృష్ణా వెస్టర్న్ డివిజనుకు అసిస్టెంటు యంజనీరుగా మార్పబడిరి.

తొడ్రోళ్ల అరపులు

బెద్వయరుగారే సిఫార్సులు.

నర్ మైకేలు ఓడ్రోయరు మార్మింగుపోట్లు, కీటుల వ్రాసెను.

అయ్యో, డై హర్డు పడుము వాని ప్రభుత్వముల వలన తాను పదమూడు దెబ్బలను మాంటాగుగారు చెప్పియుండిరి. చూడండి, అతడికి ను నెమరెనో.

“భారతము వదలిన దెబ్బ నెంటు గవర్నరులు, భారతదేశమునుండి వచ్చినవారందఱు, డిటెయిన్ చేసిన తోటలనుండి తొలగించిరి. తొలగించిరి. తొలగించిరి.”

నేను దెబ్బ నెంటు గవర్నరులలో నొకడననుట నిక్కము. ఇంత సొగసుగ వర్ణించెడి గవర్నరులలో నెవ్వరొకడనుగ నుండు అదృష్టము లేకపోవచ్చును. 1919 వ సంవత్సరమున అల్లరుల సమయమున అల్లరులను అణచుటలో నాకు తొడ్రోడిన నీవిలు మిలిటరీ అధికారులను అణచుటలయందొకట అనగా తిగ సమర్థులని వారిని మాంటాగుగారు అత్యంత అణచివేసెను. వారై పరిశ్రమల మూలమున ను పార్లమెంటు మూలమున ను న్యాయము గు మార్గముల నవలంబించి ఆయన అధికారులకు న్యాయము గలుగు నటుల చేతుల నీరాజ్యం గనుం త్రొవ్వముగ చెప్పియుంటిని. తండు సంవత్సరములనుండి నాకే కేసులది పోరాడుచుంటిని. కాని మాంటాగుగారు తనకేసులకు తానేజడ్జి నుండినందున న్యాయము గలుగుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. ఈలావుగా అణచివేయుటల నెవరు నిండలపాటైరి. కొందరు విధిలేకనొకటియు వదలుకొని పంజాబునుండి వెళ్లిపోవలసివచ్చెను. ఎప్పుడోకైనను గుడిన మేలేందునుగదా యనునానతో మరెవరికొందరు మిలిటరీయున్నారు. మాంటాగుగారు ఉద్యోగమునుండి తొలగించిరి. వారిని పోలీసులు లెక్క నీచేసినవారు.

తమవిద్యుత్ కర్తవ్యమును నెరవేర్చిన వారిని యమై మాంటాగుగారు చెంతకురముగ ప్రవర్తించిరి. తెలుపు ముఖ్యమైన యము ఒకటి నిచ్చుటలేదు. అయితే ప్రధానమంత్రికి తెలియను. లాహోరుకు ముప్పది మైళ్లదూరమున కనూరు పట్టణ మొకటిగలదు. ఇందు నుమాని ఇకవది యొడువేలమంది ప్రజలు గలరు. పంజాబుఅల్లరుల సమయమున నీపట్టణము ప్రసిద్ధి చెందిన వానిలో నొకటిగనుండెను. అచ్చట నుండి రెండున్నెలపాఠశాలలవిద్యార్థులు భూక కొందరుచేరి రైల్వేస్టేషను వై తండువెడలి తెల్లగ్రాఫ్ అగ్గినును బుక్కింగు అగ్గినునుపాడుచేసి తీగెలునై (రెంచి సామానులుండిన భాగములను తగుల బెట్టి పట్టణము ఉడవెర అంటిల ఒకరైలునుతమి యూరోపియనులను రైలునుండి బయటకు లాగి యిద్దరు వారంటు అగ్గిసరులను రాళ్లుబుట్టి చంపిరి. ఇద్దరు బ్రిటిషు అగ్గిసరులను ఇద్దరు నాకే కమిషన్లు అగ్గిసరులను ప్రణీతుల చేసిరి. ఇంకొక ఇంగ్లీషు స్త్రీ తన మువ్వరు బిడ్డలతో పోవుచుండగా వారినిగూడ చంపుటకు

యం. యె. వెంకటాచయ్యగారు కృష్ణా యాన్వరక్ డివిజన్ యెక్జిక్యూటివు యింజనీరు పెర్సనలు అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

జే. యెస్. ముత్తయ్యగారు కృష్ణా యాన్వరక్ డివిజన్ కాలింగ్ సబ్ డివిజనుకు ముఖ్యుడైరి.

యం. కృష్ణస్వామియ్యంగారు 2 సర్కిల్ నూపరిం తెండింగు యింజనీరుకు పేర్సనలు అసిస్టెంటుగ మరల నియమింపబడిరి.

యెస్. యెస్. వెంకటాచయ్యగారు నెల్లూ డివిజన్ సంగం సబ్ డివిజనుకు మరల నియమింపబడిరి.

ప్రొద్దుటూర్ సబ్ డివిజను అగ్గిసరుగి. ఏ. వెంకటాచల అయ్యగారు తమపనికి దోడు సంధ్యాల సబ్ డివిజను పనిగూడ జూడవలయును.

యెస్. పద్మనాభశర్మగారు మద్రాసు మెడికలు కారిజ్యూహ్యుటిమీద నియమింపబడిరి.

యెల్. యె. కర్ణాగారు మద్రాసు 1 యెక్ కంటాక్టు అగ్గిసరుగ నియమింప బడిరి.

ఇ. డబ్లియం. క్లార్కుగారు మద్రాసు II యెక్ కంటాక్టు అగ్గిసరుగ నియమింపబడిరి. యెస్. మహమ్మద్ ఉస్మాన్ సాహెబ్ బనూదూర్ గారు మద్రాసు I & II యెక్ కంటాక్టు అగ్గిసరుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్. రాజగోపాల అయ్యగారు యెక్ కంటాక్టు కమిషను అగ్గిసరులో పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

మాకేలరేగారు కాని అప్పుడు రాజకీయ పరిణామములు ప్రభుత్వ వంతులుగను కొందఱు భాగస్వాములు నమోదించి వారి ప్రాణముల కాపాడిరి. అంతట ప్రజలు ప్రభుత్వ కట్టడములపై డి. రెండు పోస్టాగ్గిసులు తగులబెట్టబడిన. నీవిలు కొందఱు కాదుల తగుల బెట్టబడిన. ఇలానాను దోపుడు చేయబోవు సమయమున పోలిసులు ఈ పోలీసులను (ప్రభుత్వ) గా మాకే చెబుతే డి. రెండు పోలీసులనుండి నై ని కు లు వచ్చుట కి యింక ను అ పా యము గలగుతుండెనెను. భారత నే లాని దెబ్బ నెంటు కర్నలు మెక్ యె. ఐ. సి. యెస్. అధికారి మార్గముగాయు ఆ ప్రభుత్వమును కాపాడుటకు ఛార్జి పుచ్చుకొనిరి. అట్లుండెను. పరిసరములందు ప్రజలు ప్రభుత్వ విప్లవమును గడంగునండి. నైనిక కానమును ప్రకటించిన తరువాత మాకేల తమపిల్లలు గూడ కొందరు చేరిరియు ఇంకను కష్టముగ నుండెనయ్యెను చెప్పుచు మునిసిపల్ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడొ నైనిక సహాయము గొరెను నైనిక సహాయము చేయుటకు పిలుగా కుండెను. అయినను రెండు పాఠశాలలలో పోలికలనునందు మేరుపోలికలవారిని ఇతరులను రైల్వేస్టేషనుకు సమావేశపెడిరి ఇద్దరు అధికారులు ప్రధానోపాధ్యాయులను కొరిరి. పోలికలను చూపుడని యడుగగా తమ చేతి కాడిని ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. 6 గురు దుర్మలను చివిన పోలికలను కట్టుకొని వారిని ముందు తెచ్చివెట్టిరి. ఈ ఒక్క వారిని కొట్టుట కీంద్ర ధికారులకిరంపక బాగుగ చియ్యబట్టి మెడల వలె నున్నవారి నాడుగుని బయటకు లాగి రైల్వే స్టేషన్లో వధ్య వారికికొరికి రైల్వేముతో మూడుమూడు బెట్టులు కొరికిరి.

తమ యధికమున నుండెడి ఒక్క మునిసిపల్ పాఠశాల విషయమై బాగుగ వివరించలేదని విద్యార్థులు భావించిరి. ఒక నెల తరువాత కొందరు హిందువులను ముగ్ధియల సహాయముతోటి ఇక్కెక్కెక్క కొంతచివారణ జరిపి పిల్లలకాయల నేతులను బట్టుకొని ఒక్కొక్కరికి పదిబెట్టులు తగిలించెను. కొందరు పాఠశాలలనుండి వెడలగొట్టబడిరి. ఒక పాఠశాలలో విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు గూడకొనిపబడిరి. వారికి కెలవులు, గ్రాంటులు అన్నియు నిరాకరింపబడిన.

గడవిడల నింకను కల్పించుటకు నవంబరు 1919లో కనూరుకు వచ్చియుండిన గాంధీగారుగూడ అధికారులపై శరముల నాటించుటకు పిలువకుండెను. దీనంబులో కనూరు అల్లరుల హంతుకు సంఘము విచారించెను. రైల్వే నెంటు కర్నలు మెక్ కెయిని మార్గమున విచారణ చేయగా వారు వైవిషయములను వివరించి మెహాటిరిపోర్టు విక్రయమును బోవ. ము కనుగొనెను భారత్ ప్రభుత్వమువారు గూడ నింతకన్న తేలియు చేయలేదు. మెనాటిరి భారత్ ప్రభుత్వము లాయరు, వారి నియామకు రాజ్యాంగ మంత్రి యంగ్లీ కారము వడసెను. పంజాబు లో అల్లరులే లేవని మై నాటి సభ్యులు చెప్పిరి. వారి విరంధవాదమున కింతకన్న నిద్ర సము కావలయునా? “ముగ్గురు బాలురు లావాటివారుగ నుండి నంతమాత్రమున కనూరులో కొట్టబడిరి” యామై నాటి సభ్యులు అప్రాసరి. ఒక్కొక్కరు అరుదెట్టులు తినిరి యువకులు వ్రాసిరేగాని విద్యార్థులు భారత అంతకన్న కఠినమగు శిక్షలను విధించిన విషయము నెచ్చటను తెలుపరైరి. ఈలాటి దురభిప్రాయములను గలిగినవారుగూడ కనూరు అధికారులను కిషించవలెనని కథాన్న చేపరైరి. మై నాటి సభ్యులలో నిరపు రిప్పుడు మంత్రి అంగ నున్నారు. అధికారులను కిషించు భాగ్యము రాజ్యాంగ మంత్రి కేదక్కెను. తన క్రింది అధికారులను కిషించి అణచుట పొగడలను సంపాదించుట కాలికి మంచినయము దొరకెను మాంటు సంఘునివేరిక వైను భారత్ ప్రభుత్వ కిఫార్సులకును ప్రత్యుత్తమియ్యచు, మే 26, 1920 నాడు మాంటాగుగారు ఆ యిద్దరధికారులు అధికారమును దుర్వినియోగము చేసినందున వారిరువురి ప్రసర్తనను ఖండించి తగినశిక్షను నొసగవలసివదనియు వ్రాసిరి.

జూలై 8, 20 నాటి డయరు చర్చయందు కనూరు కేసు నుగూర్చి మాంటాగుగారిట్లు చెప్పిరి.

“ఒక పాఠశాలనుండి వెడికి ఆపరాధులుగ నుండినను సరె. నిరపాధులుగ నుండినను సరె. పట్టుకు గాబుకుతో కొట్టుటవలన భీతి నెలకొల్పుటయగును. ఇంతకన్న దీని నేమనవలెనో తెలియకున్నది.”

పాఠశాలలోని 500 మంది విద్యార్థులను చంపుటతో కొట్టితే రాజ్యాంగమంత్రి యామైచి యుండెడివాడుకారు కాబోలు. “తెలివితక్కువైట్టియు అక్రమమైట్టియు ప్రసర్తన”

రైల్వే ప్రమాదము.

రైలు కట్టనుండి పడిన బండ్లు భృంసమయ్యెను. ఒక బండి మాత్రము చెదలేదు. అందున్న ప్రయాణికులలో ఒకరు తిక్కు మిగిలిన వారందఱు డ్యూముగ యున్నారు. ఇంజను నందు పనిచేయుచున్న వారందఱు మరణించిరి. వారి కేరములు చూచుటకు ఆతిథ్యంకిరముగ నుండు నట్లు చిన్నాభిన్నములయ్యెను. ఈ ప్రమాదము అకస్మాత్తుగ సంభవించెను. రైలు నూపరుగాను నాడినిలుపుటకు ప్రయత్నించిరి. అందుచే మరణించినవారి సంఖ్య స్వల్పమయ్యెను. రైలుగారు అక్రమ రైలుండి ప్రయాణికులలో అధిక సంఖ్యకులను మరణించియుండురు. బండి ఆంతయు భృంసమయ్యెను.

రైల్వే జంట్లు ప్రకటన

మరణించినవారి యొక్కయు, గాయములు తగిలినవారి యొక్కయు పేర్లు చిరునామా తెలియపరచుచు రైల్వే యెంట్లు ఒక ప్రకటనను ప్రచురించెను. ఇంజనులో పనిచేయుచున్న వారు ఇరువురు ప్రయాణికులు మెనులు సార్దరు మొత్తము 7 మంది మరణించిరి. ఐ. సి. యెస్. అగ్గిసరు కింగు, ఆగ్రా థాన్సుక్ వైద్యకాల సర్దు రాజ్యము సతీమణి, వాల్దరు అర్జును 15 సంవత్సరముల యువకుడు మనలగురు హిందూ ప్రయాణికులకు బలమగు గాయములు తగిలినవి. 14 గురికి స్వల్పముగ గాయములు తగిలెను. పీరిందరు విధువురము వైద్యకాలయం దున్నారు.

మార్చి 20 వ తేదీన చినా, జపాను ప్రభుత్వములు ఒక ఒడంబడికను చేసికొనెను. తత్ఫలితముగ హంటాంగు రైల్వే ప్రదేశముందలి జపాన్ రైలికలు ఏమిలు 10 వ తేదీ నుండి తమ దేశమునకు వెళ్లిపోవుదురని “పహ నిరు” ప్రకటనాయుచున్నది.

నచ్చే రెండు మాసములలో సామాన్య వ్యాపారమునకు ప్రాంత - పోషియకు తంతివార్తబాటు తిరిగి వెట్టబడును. ఈవర్తక కేరీలు కెరెనె వారితోబాటు ఇదికూడ విదేశ తంతి వార్తల తుపయోగించబడును.

రై ఆకాగే యిద్దరు ఉద్యోగులు బహిరంగముగ నభిప్రేపించుడిరి. ఈయామేషణ ఫలితమువలన వారి కిక భావికాలమునందు అభివృద్ధియేమియు నుండదనియు భారత్ ప్రభుత్వము వారు 1920 వ సంవత్సరమునందు నిర్ణయించిరి. ప్రసర్తనను ఖండించుటకు పూర్వము వారినివదలండి సమాధానముగూడ గ్రహించెను.

విప్లవము నణచుటకు తొడ్రోడి ఒకేమ. బాధ్యతను తమవై పహించినయధికారులకు గలిగినలాభము, ఇట్టిది. అట్లుండె తాను వైహర్తులకు చితుయ్యెనని చెప్పటకు మాంటాగుగారి కెట్లు నోండ్డెను.

ఇట్టియధికారులే నాకు తెలిసినవారు ఒకడను మంది కలరు. ఇట్లుండె పంజాబునీవిలుఅగ్గిసరు లనేకులు అల్లరులప్పుడు పనిచేసినవారు తెలితరులు ముందుగనే ఉద్యోగములను వదలుటయు, గతసంవత్సరమే క్రొత్తగ నియమింపబడిన ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు అప్పుడే రాజీనామాల నొసంగి యుండుటయు, ఆశ్చర్యమును కల్గించునా?

తనవైరులు భారతదేశోద్యోగులకు తగిన సానుభూతి లేకుండెనని వదంతులు కల్పించి వారినుకొని వ్యాపింపజేసిరి మాంటాగుగారుగారి. పంజాబువిప్లవముతో నెట్టిసంబంధమును లేనట్టియు, సంస్కరణములను జయప్రదముగ కొనసాగించుచున్నట్టియు పంజాబులోని యొకగొప్ప నీవిలుఉద్యోగి మాంటాగుగారి రాజీనామా యనంతర మిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

“నాతలవైనుండిన బహిరంగతీ ఆమంతముగ క్రిందపడినట్లు నేనెంచుచున్నాను. ఇంకను కొన్ని సంవత్సరములు నేవచేయవలసిన మాబోట్లందరకును ఇట్టిభావమే గలిగెనని నాకలంపు. మేము పనిచేయువిషయమై ముఖము తప్పించుము. గాంధీకిని, అతనియనుచరులకును ప్రతిపాటుగ ప్రవర్తించుటయే సానుభూతి ప్రదర్శన మగునో, ఆసాను భూతి మాయెడ నుండననుభావము ను మేము మిక్కిలి భండించుచున్నాము. తోడేట్లు కట్టి ఆచిన మేము వానికి విధిలేక యాహంతి కావలసియుండునని గత రెండు సంవత్సరములనుండియు భయపడుచునేయుంటిమి. ఇదంతయు మాంటాగు సంఘునివేదికవై గావింపబడిన యుత్తవుల ఫలితమే.”

అట్టివిపరీతపు టుత్తరువులను ఇకవైను సవరించుడని కోరుట యంతు అప్పేయున్నది! రాజభక్తిపరాయణులగు భారతీయులను పలుకప్తుములకు లోనైన మన బ్రిటిషుభారతీయులద్యోగులను దశజెప్పుట కితకన్న మరియొక యభిభావముండబోదు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

గాంధీశిక్షాదినము - ఏప్రిల్ 18-వ తేదీ హరటాలు జరుపవలెను

మహాత్ముని కారాగృహవాసము - యుద్ధోగముల ప్రకటనమునకు బోంబేకానికలు ప్రత్యుత్తరము

ఆలీసోదరులు మున్నగునాయకులు - చెరసాలలో సౌకర్యములు

వంగరాష్ట్రమున జాతీయవారపు ప్రచారమును ప్రారంభించుట

చిలుగాంగులో వంగరాష్ట్రసభ - మితవాదులు రాదలచుట

డాక్టరు రేగారు దారిసాలు కేసుట

బీ అమ్మనుగారి సంచారము - డాక్టరు నయ్యదు మహామదుగారి విచారణ

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరులో బెజవాడ చంద్రశేఖరరాజు, ముత్త రాజగోపాలరావుగార్లకు

108 క్రింద నోటీసులు - 11 వ తేదీ విచారణ

జేలూరు చెరసాల - అసహాయవాదుల వృత్తాంతము

బరంపురమున జాతీయవారపుసభలు - డిద్దోగుల నిరోధము

మహాత్ముని శిక్షాదినము

ఏప్రిల్ 18-తేదీ

హరటాలు జరుపవలెను

18 వ తేదీని మహాత్మునికి శిక్ష వేయబడెను గాన ప్రతి నెల 18 వ తేదీని హరటాలు జరుపవలెను. ముందుగా ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని హరటాలు జరుపవలెనని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘం కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

చెరసాలలో మహాత్ముని సౌకర్యములు

బొంబాయి ప్రభుత్వ ప్రకటనము

బొంబే క్రానికలు ప్రత్యుత్తరము

మహాత్మునికి కారాగృహమున గల సౌకర్యములనుగూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వమునాగి పత్రికమున ఇచ్చివేసిన దైర్ఘ్యము కొంచెమైన ఆలస్యము చేతుట, డే వెంటనే ప్రకటించినందు లకు మేము సంతోషించుచున్నాము. మహాత్మునికి తగినరీతిని సౌకర్యములు జరుపవలెనని దేశీయు లందరను కోరుచున్నారని యుద్ధోగముల ప్రకటించుటయే గాక మహాత్ముని గౌరవమునకు తగినరీతిని సౌకర్యము లమర్చబడుచున్నవని ప్రజలకు సంకల్పి కలుగునట్లు వివరింతుట అవసరమని గూడ ప్రభుత్వోద్దేశ్యములు ప్రకటించిన యీ ప్రకటననకు స్పష్టమగుచుండుటచే మేము చాలకు సంకల్పించుచున్నాము. "నాకు చెరసాలలోగల సమస్యలనుగూర్చి మీ కేమియును పత్రికలకు వ్రాయకము. నేను సౌఖ్యముగానున్నానని మౌనము ప్రకటింపుడు." అని మహాత్ముని వాదనను సి. రాజగోపాలాచారి దేవదాసు గాంధీగార్లతో స్పష్టముగా తెలిపిన యీ యుద్ధోగి ప్రకటించెను. చెరసాలలో తనకు గల అసౌకర్యములనుగూర్చి ఏమియును పట్టపులను పంపకలదిని మహాత్ముడు స్పష్టముగా చెప్పినది రాజగోపాలాచారిగారి మా విశేషమనీ తెలిసెను. మహాత్ముడట్లే చెప్పినది ఎల్లవారు తెలుసుగుదురు. చెరసాలలో తనకంత ఇబ్బంది కలుగుచున్నను గూడ దానినిగూర్చి మహాత్ముడు చెప్పకొను నని తెలచుట కేవలము గొప్ప అన్యాయమగును. మహాత్ముని కృపాపము నెరింగినవారెవరైనట్లువ్రాయ సాహసంపరు. మహాత్ముడు సంగ్రహిస్తున్నారా లేదా అనుప్రశ్న అవసరము. దేశీ

యులు కోరుకొని మహాత్మునికి సౌకర్యములను సమకూర్చుచు న్నారా లేదా అనునదియే ప్రస్తుత విషయము.

తనవై నాకోపింప బడిన నేరమును మహాత్ముడు దొప్ప కొనెను. కొంతమైన కవికరము మాత్రమే నక్కరలేదని గూడ స్పష్టముగా చెప్పెను. మహాత్ముడు ప్రభుత్వ కాసనము పత్రిక ముద్రించు భరిమీమాత్ర పుత్రులలో నాకిదే అగ్రగణ్యుడనియు భారత జేతాభిమాను లందరును మహాత్మునిపట్ల నశ్యధిక భక్తి విశ్వాసములను కలిగి యుండవలె ననియును దేశీయు లందరును భావించుచున్నాడు. భారతదేశ గౌరవమునకు మహాత్ముని గౌరవమునకును అవినాభావ సంబంధ మేర్పడియున్నది. న్యాయకాసనము వ్యక్తి గౌరవమును పొడింపదు. ప్రస్తుత మున్న రాజద్రోహ కాసనము అక్రమ కాసనమని దేశీయు లందరును భావించుచున్నారు. మహాత్ముని చెరసాలకు పంపవలెననియే యిప్పుడు న్యాయకాసనము కొరెనని న్యాయాధిపతిగూడ తెలి సెను. గాని చెరసాలలో మహాత్ముని కట్టి సౌకర్యములను చూపకగును విషయమును నిర్ధారణ చేయు నధికార మంతయు ప్రభుత్వమువారికే కలదు. వారు తన యిష్టానుసారముచేయవచ్చు నటుటకు సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమునాకు పండిత మోతి లాలు నెహ్రూగారికి మాపుచున్న ఆదరణయే నిదర్శనము. సత్యసంపన్నుడను కాంతిధనుడను జగద్వంద్యుడగు మహాత్మునికిగల స్వేచ్ఛాసంచార స్వాతంత్ర్యమును వ్రాతస్వాతంత్ర్య మును వారించునటువలె ఎంత కాలమునకును తొలగించినను అది గౌరవమునకు తగిన సౌకర్యములను మాత్రము సజ్జలందరును కోరు కొని బొంబాయి వారితనమువారు మాపెదరని దేశీయు లానించిరి. ప్రభుత్వద్వష్టిగా మహాత్ముని వ్రాతలను చర్యలను వారించునటులు అక్రమములు నై యున్నవి. అందులకు వారు మహాత్ముని స్వాతంత్ర్యములను వారించిరి. సరే. ఒక సామాన్య నిందితునివలెనే మహాత్ముని చూచుటగూడ అవసరమనియే ప్రభు త్వమునకుతోచెనా? శిక్షావ్యాజమున మహాత్మునివంటి నుకీలుని కట్టవాడరణను చూపుట దేశమునంతట ఆ గౌరవించుటయే యిలను. శాశ్వతకేసుల దొరతనములన్నియు యుద్ధమునందు పట్టుబడిన శత్రువుల కట్టి అధిక మర్యాదను చూపునో అట్టి మర్యాదను బొంబాయి దొరతనమువారు మహాత్మునికి చూపుట వారికి ముఖ్యవిధియై యున్నది. అతనివ్యక్తి గౌరవమునుబట్టియు దేశీయులందరికి నాతని పట్టుల గౌరవాధికృత్యము బట్టియు అతని కట్టి ఆదరణను చూపవలసియున్నది.

ఈ ప్రభుత్వోద్దేశ్యి చేసిన ప్రకటనము సంతృప్తికరముగలేదు. కొన్ని సదుపాయములు చేయబడిన దానియందు వివరింపబడి కను రాజగోపాలాచారిగారు తెలిపిన విషయములలో ఏనో కొన్ని మౌనము సత్యములు కావని ఆతడు తెలిపెనుగాని అన్ని

యును అసత్యములని తెలుపలేదు. సి. రాజగోపాలాచారిగారు యిట్టి అసత్యములను తెలుపువాడు కాదని దేశీయులందరు నెరు గుతురు. ప్రభుత్వ ప్రచారణ సంఘముచేయు ప్రకటనలం దెం తివరకు సత్యమునుగూడ గూడ దేశీయు తెలుగని వారుకాదు. గాన మహాత్ముని కొక సా మాన్య వై దీ ని చూ చిన ప్లే జామచున్నార ను నభిప్రాయ ము లేయు దోగి ప్రక టనము మార్చబాదు. ఇంతకు యీ ప్రకటనమున కారధార 'మేమి? జయలు నూపర్చుంటో జయల్ల యివచ్చెదరు జనరలో తెలిపిన య. కములేగద. అట్టివో నిజముగా దేశీయుల కీవిషయ మునందు సంతృప్తిని కలిగింపవలెనని దొరతనమువారు కోరువో వారు చేయవలసిన దేమనగా స్వజన విశ్వాసపాత్రుడగు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారివంటి దేశీయనాయకుడు స్వయ ముగ నాచెరసాలకుపోయి శిక్షితుల నన్నిటిని పరీక్షించుట కనుమరింపవలెను. మహాత్ముడు భుద్ధుత్వమూర్తి. భారతీయు లందరు నేగాక ఆసియాఖ. తవాసులందరూను ప్రపంచవాసు లందరుగూడ మహాత్ముని సత్యధికముగ గౌరవించుచున్నార గాన కట్టి సకలజన పూజ్యుని గౌరవమునకు తగినరీతి నాచరించుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యకర్తవ్యము అని బోంబే క్రాని కలుపత్రిక 6 వ తేదీని ప్రధానవ్యాసమును ప్రకటించెను.

ఆలీ సోదరులు

చెరసాలలోని సౌకర్యములు

ముజమాలీగారి ప్రకటనము

మార్చి 18 వ తేదీని అమ్మనుగారును కేసును మరి 4 గురు బంధుగులును రాజకోట జయలుతో హాలానా మోకతా లీగానిని చూచితిమి. ఆయన చాల చిక్కిపోయెను. కరాచీలో 65 పౌ ను లు త గ్గి పో తి ని. రా జ కో ట లో మ ర ల 3, 4 పౌ ను లు బ ల ము చేరినది. "కరాచీలో కంటే రాజకోటలో ఆదరణయెను సౌకర్యములును చాల బాగుగానున్నవి గాని యిచ్చటనైనను సరిగా వండకపోవుట కలనను మంచిపదార్థముల నీయకపోవుటకలనను లేగిన బలము పట్టుటలేదు" అని ఆయన చెప్పెను గాని ఆయన చెరసాలలోని బాధల నేమియును సరకుచేయుటలేదు. సహజోల్లాసముతోనే మాటలాడిరి. పిమ్మట బొంబాయికిపోయి 10 రోజులుండి హాలానా మహాత్మునిగారిని చూచుట కనుమరింపవలెనని చాల తలచినా రైలను పంపగా చివరకు అనుమతించిచ్చిరి. పిమ్మట మే మందరమును బీజపూరుకు వెళ్లితిమి. అచట మేము రాజకోయ ములను తలపెట్టరాదు. గాంధీమహాత్మునికి శిక్ష వేసినయైన చెప్పగూడదు. మేము చెప్పవలచిన విషయములను ముందుగా వ్రాసి యియ్యవలెను అని జయలురు అడిగెను. రాంపూరులో హాలానాగారు కట్టబలచిన గృహమునకు ప్లానును వారు అంగ దేశమున వ్రాయించి తెచ్చిరి. రాంపూరు శిల్పుల కది బోధపడ లేదు గాన దానినిగూర్చి హాలానాగారిలో మాట్లాడెదమనిన దానియం దేదో గూఢార్థముండునని జయలురు కలవరకడసాగెను గాని చివర కంగీకరించెను.

మహాత్మునిగారి ఆరోగ్యము

హాలానాగారు చాల నీరసముగా నున్నారు. 35 పౌ నులు తీసిపోయిరి. బీజపూరులో గూడ తీసిపోవుచు నేయున్నారు. అతిమాత్రవ్యాధితగినదని చెప్పుచున్నారు. అట్టివో టిలుల చిక్కిపోవుట కేమి కారణమో తెలియలేదు. మడమలో నేదో పోయిగానున్నదని చెప్పిరి. దీనినిగూర్చి డాక్టరు అన్నాశీగారితో మాటలాడగోరిరి. ఆలీసోదరుల నిద్దరిని ఏకాంతవాసపు గదుల లోనే యుంచుచున్నారు. వార్డరును జయలు డాక్టరును తప్ప యితరు తెవరునువారిని చూడగూడదు. వారికి జబ్బుచేసినపుడై నను వారిని వై ద్య శాల కు పం ప లే దు. వా కి పరి చర్య చేయుట కెవ్వరిని నియమించలేదు. నూనెతో వండిన పదార్థములను బాగుగా వండకుండ నిచ్చుచున్నారు. వానిని నోటుబెట్టుట కే వీలులేదని వారిద్దరునుగూడ చెప్పిరి.

మాడబోయిన బంధుగులు పండ్లమున్నగువాని నియ్యకొండే దనిరి. నాలుగు నెలల కొక సారి యై పట్టి ఆహార పదార్థములను వారికెవ్వరును పంపగూడదు. మహాత్మునిగారికంటే మోకతాశీగారిగారికే ఆదరణ కొద్దిగా బాగు న్నుట్లు కనబడినది. మోకతాశీగారి కొక పరువును చల విస్తర నపు తొల్లియై యిచ్చిరి. మహాత్మునిగారి కవిగూడలేవు. వారి బీదల కొన్ని పుస్తకముల నిచ్చిరి. నెలకొక యుల్లము వ్రా యు వచ్చును. ఒక జవాబును చతువ వచ్చును. మహాత్మునిగారి

గారు విద్యా వ్యాసంగ మొనర్చుచున్నారు. మహమ్మదుగారి జీవితమును మహమ్మదీయ సంఘ చరిత్రమును వ్రాయదలచిరి. తమ కండులకు కావలసిన పుస్తకముల జాబితాను యుద్వ్యోగులకు పంపిరి. వారనువదించినచో వానిని స్నేహితుల యొద్దనుండి వెప్పించు కొన దలచిరి.

సందర్శన సౌలభ్యము

అలీసోదరుల కిద్దరిని భగవదనుగ్రహమున బంధుమండలి మెండుగా కలదు. వీరతనమువా రొక్కొక్కసారి 5-6 గురి కంటే పెచ్చుగా పోసియురు. షేకతాలీగారియొద్దకు 6 గురిని పోనిచ్చిరి. మహమ్మదాలీగారి యొద్దకు 5 గురిని మాత్రమే పోనిచ్చిరి. మహమ్మదాలీగారికి 5 గురును షేకతాలీగారికి 4 గురును బిడ్డలు కలరు. వారి తల్లిగారును యిద్దరు తోబుట్టువులును, భర్తవత్తులును, అల్లులందును కలరు. అత్యంత సన్నిహితులు సోదరి సోదర పుత్రులు పెక్కుమంది కలరు. నేను వారి వ్యవహారములను చూచుచుండటచే అవకాశము కలిగినపు డెల్ల వారిని ముఖ్యముగా చూడవలసియున్నది. ఈసారి యీ సోదరులను వారి కిద్దరిలో నెవ్వరును మహమ్మదాలీ సతిగారును గూడ వారిని చూడ వీలులేకపోయినది. మేము లాటరు వీట్లు వేసి గెలిచినవారిని మాత్రమే పంపవలసి వచ్చినది.

ఇతరనాయకుల సందర్శించుట

సమర్థత చెరసాలలో చాలానా వాస్తవము అవసరము సాహెబుగారిని చూచితిని. ఆయనగూడ యిట్టి యిద్దరులనే తెలిపెను. ఆయనగూడ చిక్కియుండిన. థానా చెరసాల లోనున్న చాలానా ససీర మహమ్మదుగారిస్థితి మరియు అగ్రా న్నముగనున్నది. క్యాన్సరునుండి ఆయనభార్య బహుశమపడి బొంబాయికివచ్చి వారమురోజులు కనిపెట్టుకొనియుండ మరింత దుస్థితి తాళి రమ్మని యుద్వ్యోగులు చెప్పిరి.

డాక్టరు కిచలూ పీరు గులాం మదాదాసాహెబుగార్లను సంతర్శించ వీలు కలుగలేదు. కరాచీలో కిషింపజడిన దేశీయ వాయువుల సితిగతు లిటులున్నవని ముజమాతీగారు బొంబాయి క్రానికలుప్రతికకు వ్రాసిరి.

జాతీయవారము

పంగరాష్ట్రము

6 వ తేదీని ప్రారంభించుట

పంగరాష్ట్రమునందలి కాలాగ్రను భిలాభతు సంఘముల వారు జాతీయవార ప్రథమ దినమునకు 6 వ తేదీని జాతీయ సేవను ప్రారంభించిరి. జాతీయ గీతములను పాడుచు పూరేగింపు జరిపిరి. సాయంకాలము 7 గంటలకు కలకత్తాలో చాలచోట్ల సభలు జరిగెను. తొందర లేమియును కలుగలేదు. స్వదేశీ క్రతమును స్వీకరించి వేరేయూ లండనును యుద్వ్యమును కొనసాగింపవలెనని బోధించిరి. వలంటీరులను చేర్చిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనమును సమకూర్చిరి.

పంగరాష్ట్రమువహసభ

ఈ నెల 15, 16 తేదీలలో యీ సభ చిటగాంగులో జరుగును అసభకు చాలమంది మితవాదులుగూడ వచ్చెదరు వారిలో 50 అనుతోషు చాదరి, బి. చక్రవర్తి, జే. చాదరి వై. బి సేనుగారు (కలకత్తా) ముఖ్యులు.

బీ అమ్మనుగారి సంచారము

బీజపూరు వెళ్లుట

అలీసోదరుల కిద్దరిగారు బీ అమ్మనుగారును ముజామాతి గారును యితర వాయువులను బీజపూరు వెళ్లిరి. బీజపూరు పాకులధికారిత్వానుమతో స్వాగత మొసగిరి. ఆమె బీ. పూరు, హుబ్లీ, బెల్గాము, రాజకోటలలో భద్దర మున్న గువానిని శూన్య యుష్కరించెను. ప్రతిచోటను ఆంగ్లోరానిధి కధికముగ ధన మొసంగబడిన. (స్వరాజ్య)

విదేశవస్తు బహిష్కారము

మాంఛెస్టరులో దివాలాలు

రెండు నూలుబట్టల నేత సంఘములు హిందూదేశమున ప్రారంభించ బడిన విదేశవస్తు బహిష్కరణమునకు ఫలితముగ మాంఛెస్టరులో నూలుబట్టలను నేయు

వర్తక సంఘములో రాను హోయతు కంపెనీ 88,770 పౌనులకును థానసు దినిను కంపెనీ 186,666 పౌనులకును దివాలా తీసెను. (స్వరాజ్య).

డాక్టరు మహమ్మదుగారి విచారణ

అభిలభారత భిలాభతు సంఘ కార్యదర్శి డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారివై 124 క్రింద తేబడిన కేసు విచారణను ముజఫరుపూరులో 5 వ తేదీ వుదయము 8 గంటలకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రారంభించెను. అనాకు విచారణ జరుగునని తెలిసి తెల్లవారుటకు ముందుగనే 5 గంటలు మొదలు ప్రజలు వేలకొలదిగ వికాలమగు నాళ్లార్లు అవరణలో చేర సాగిరి. (త్రయిను సదుపాయము లేకుండున చాలమంది వేరు వేరు మండలములనుండి నడిచియే వచ్చిరి. తమ నానుకుడు కార్యాచరణను కేసుటకు ముందు కడసారి ఆతనిని దర్శించు నాళతో వారల్లు ప్రయాణ శ్రమకొల్పి వచ్చిరి. ఉదయమున 7 గంటలకు సరికి యిసుక వేసిన రాలకుండునట్లు ప్రజలు నిండి పోయిరి. పోలీసులను నైకులను యుద్వ్యోగులు హెచ్చుగనే కావతియుంచిరి. జాతీయ వలంటీరులు గూడ కాంతిని కాపాడుచుండిరి. జయజయధ్వనులను గూడ చేశవలదని డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారు కోరుటచే వందశూతగం, అల్లాహాకబ్బరు అను జయధ్వనులను గూడ చేయుటంద ప్రజలు నిశ్శబ్దముగ నుండిరి.

8 గంటలకు 5 నిమిషము లున్నవనగా (7.55 కు) పోలీసు నూపర్నెంటు విల్సనుగారు డాక్టరు మహమ్మదు (ముద్దాయి) గారిని తీసుకొనివచ్చిరి. హాలులోగూడ కాలు వెట్టి నెవమతేతుండెను. మహమ్మదుగారు రాగానే వారందరును లేచి గౌరవించిరి. మహమ్మదుగారితో మరమద్యుకు పిక్టాలు, మాన్రీమణులు హతగాల్లుకూడ వచ్చిరి. మేజిస్ట్రేటు స్థానమునకు ఎడమతట్టున వేసికవైననే మహమ్మదుగారిని కూర్చోదెట్టిరి. మహమ్మదుగారి ప్రక్కను పిక్టాలు, మజరలు వాకు, ఖుర్షుదహుస్సేను, రాజేంద్రప్రసాదు, ప్రజాకీర్తర ప్రసాదుగారు మున్నగు వాయువులు కూర్చుండిరి. సరిగా 8 గంటలకు మేజిస్ట్రేటువచ్చి మహమ్మదుగారికి నందనము చేసెను. మొదట విల్సనుగారు సాక్ష్యమిచ్చెను. క్రానుపరీక్ష జరుగలేదు. పిమ్మట సి.వి.డి. రిపోర్టు మహమ్మదుగారు సాక్ష్యమిచ్చు నాంశించెన పిక్టాలుగారు 4వ తేదీ రాత్రి ముజఫరుపూరుకు వచ్చిరి. పారులు రైలుస్టేషనుకుబోయి ఆయనకు స్వాగత మిచ్చిరి. వాయువులాయన పుష్పమాళాలంకృతిని గావించిరి. ఆయన చాల అరోగ్యముగ నున్నట్లు కనబడెను 5 వ తేదీని పిక్టాలుగారు చెరసాలకేగి మహమ్మదుగారిని చూచిరి. ఉదయము 8 మొదలు 11 గంటలవరకును విచారణ జరిగినది. ఫిర్యాదీల తరపున 6 గురు సాక్ష్యమిచ్చిరి. మహమ్మదుగారు క్రానుపరీక్ష చేయననెను. 124 ఏ క్రిందనే ప్రస్తావన చేసిరి. మహమ్మదు గారు వారములమును చదివెను. 10 వ తేదీ సోమవారము నాడు తీర్పుచెప్పబడును. 5 వ తేదీ సాయంకాలము సభ జరుగును. ఆసభలో పిక్టాలు, మాస్సేనుగార్లకు సన్మానపత్రము లొసంగబడును. (స్వరాజ్య).

నెల్లూరులో నోటీసులు

జెజవాడ చంద్ర శేఖరరెడ్డి ముత్తరాజు గోసాలరావు గార్లకు ఒకసభలో డక్కా మజిలీలనుగురించి మాటలాడుచు నేతపనివారి బొట్టనవేళ్లను తెగగొట్టిరిని తెలిపినందులకు రెడ్డి గారికిని కొన్ని గీతములను పాడించుటకు కాపుగారికిని 108 సె. క్రింద పూచీకత్తులనమ్మని యీనోటీసులకు పంపిరి. 8 నెల 11 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

వేలూరు చెరసాల

కిక్కితుల స్థితి

సి. హెచ్. రామారావుగారు (కాకినాడ) అసహాయవాదులందరు సఖికోత్సాహముతోనే కిక్కి ననుభవించుచున్నారు ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణ (గుంటూరు) గంపలగూడెం వమారరాజు కంబాడై శ్రీనివాసం (నెల్లూరు) గార్లు విద్యావిషయక పరిశ్రమ నొనరించుచున్నాడు. ఎం. వి. నరసింహాచారిగారు (గుంటూరు), తి. వా. సీ. ల. ప. ని

నే రచ్చకొనుచున్నాడు. తిక్కవరపు రామరెడ్డి, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య (నెల్లూరు) శ్రీనివాసం, వరదాచారి (తిరుపతి) గార్లు అచ్చుకూర్చుట నభ్యసించుచున్నారు. ఎం. సుందరరామయ్య, కృష్ణబ్రహ్మం (తిరుపతి) గార్లు పున్నిపని నేర్పుకొనుచున్నాడు. సి. వి. రంగశ్రేష్ఠి (నారాయణపేట) గారు చాల చిక్కిపోయిరి. గ్రహణితో బాధపడుచున్నారు. మహమ్మదు కాసిం (తిరుపతి) గారికి చాల సార్లు రక్తము నోటవెడలినది. అతడు వైద్యశాలలో నున్నాడు. తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు జ్వరముతో వైద్యశాలలోనుండి గాని మార్చి 28 ని వైద్యశాలనుండివచ్చిరి. ఇపు డారోగ్యముగ నున్నది. అతడు 6 పౌనులు తగ్గెను. ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారుగూడ గ్రహణితల బాధపడుచు వైద్యశాలలోనుండి మార్చి 31 వ తేదీని వైద్యశాలనుండివచ్చిరి. అతనికి గోధుమ అహారము నిమ్మచున్నారు. ఓ. నరసింహాచారిగారు చాల చిక్కిపోయినను అరోగ్యముగా నున్నారు. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు (నెల్లూరు) 30 పౌనులు తీసిపోయిరి. వక వాము రోజుల నుండి కడుపు నొప్పితో బాధపడుచున్నారు. బాధచాల పెచ్చుగా నున్నదని తెలిసినది. గాత్ర వేడినీటితో కడుపు కాచుచున్నారు. సి. వెంకోబరావు (కడప) కానా మొహదీను సాహెబు (నెల్లూరు) గార్లుగూడ గ్రహణితో బాధ పడుచున్నారు. వేలూరు చెరసాలలో అసహాయవాదులు 69 మంది కలరు. వారందరికిని వారిలో కలుగురు వంటచేసెదరు. వారికి ఉప్పుడు బియ్యమును 12 అవున్సుల పుష్పము మెంప కాయలను ముల్లంగి దుంపలను యిచ్చెదరు. బియ్యము ఉప్పు మిర్చిగూడ బొత్తుగా చాలవు. మేము ప్రతిదినమున వకసారి స్నానము చేయవచ్చును. బట్టలను వారమునకు రెండుసారులు నూత్రమే ఉరిక నిచ్చెదరు. వారమున కొకసారి తురము. నూనె యియ్యరు. మేమందరమునుఉదయము 5-30కు నిద్రలేవవలెను. అపు డు తెక్కపెట్టెదరు. 6-30 లోపున మాకు కంజినెచ్చెదరు. 6-30 మొదలు 10-30 వరకు కఠినశిక్ష నేయబడినవారిచే పనిచేయించెదరు. విడితైదువేయబడినవారిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళము వేసెదరు. మధ్యాహ్నము 12 గంటలలోపున భోజనము పెట్టెదరు. 12 మొదలు సాయంకాలము 5-15 వరకు కఠినశిక్ష వేయబడిన వారు పనిచేయవలెను. విడితైదు వారిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళములు వేసెదరు. తరువాత సాయంకాలము భోజనము పెట్టెదరు. 6 గంటలకంతరిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళము వేసెదరు. మేము చెరసాలలో నుండగానే గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేసినసంగతి తెలిసినది. 36 గంట లుపవాసము చేసితిమని యీనెల 1 వ తేదీని చెరసాలనుండివదలబడిరి. సి. హెచ్. రామారావుగారు కాకినాడలో స్వరాజ్యపత్రికా విలేజరితో తెలిపిరి.

సభలు నిషేధింపబడుట

144 కెక్సను క్రింద బంపురము

నాయకులకు నోటీసు లివ్వబడుట

బంపురమునుండి అంధ కాలగ్రెను సంఘ కార్యదర్శి మా కీక్రింది తితివార్త పంపుచున్నాడు:—

జాతీయ వాసరము నందు బహిరంగసభలు జరుపుట, విదేశవస్తుములను దహించుట నిషేధించుచు 144 కెక్సనుక్రింద ముఖ్యులకు కాలగ్రెను ప్రచారములను ప్రాప్తీకు చేయుము ఇతరుల లాజుర్లకు నోటీసు లివ్వబడినవి.

ఇట్లు నిషేధించుటకు ప్రకటింపబడిన కారణములలోని యీక్రింది అంశములను గమనించిన జిల్లా అధికారుల వైఖరి స్పష్టమగును. అధికారుల ఆగ్రహంను యీక్రింది వాక్యము లున్నవి.

“విదేశ వస్తుదహనము. కాంతి నైకులను చేర్చుకొనుట’ జాతీయవాదగానందు దొమ్మిచేయుచున్నటు చంపబడినవాటి జ్ఞాపకార్థమై మారతాళము సలుపుట మున్నగునవి జాతీయవాసర కార్యక్రమమునందలివియున్నవి. ఇట్టి సమయమున భయపెట్టుట, బలవంతపెట్టుట, దౌర్జన్యము సలుపుట, సాఘిక బహిష్కారము మున్నగు సాధనములు సాధారణముగ ఉపయోగింపబడుచున్నవి.” అంధదేశమున దంతయు ఇట్టి ఉత్తరపు లివ్వబడినదని తెలియుచున్నది. కాలగ్రెను తీర్మానానుసారముగ బహిరంగ సభ జరుగలేదు. భద్దరు విక్రయము, కాలగ్రెను సభ్యులగు చేర్చుట, మున్నగు పనులు ఉత్సాహముతో జరుగుచున్నవి. సంఘము అధికముగ నున్నది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం. ఏప్రిల్ నెల 7-వ తేది

శుక్రవారము

హిందూ దేశపు
రైల్వేలు

—:O::O::—

రైల్వే వ్యవస్థను కొరకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఆంగ్ల దేశమునందు అయిదు కోట్ల సవరణల ఋణమును తీసికొనుటకు బానుచున్నారు. ఋణము నిచ్చుటకు ఆంగ్ల దేశపు ధనవంతుల కభ్యంతరము లేదు. ఇందుకు ప్రతిఫలముగ, రైల్వే పరికరములను ఇంగ్లండునందే కొనవలయు నని, పార్లమెంటుసభ్యులు కొందరు పట్టుదల జూపుచున్నారు. ఎక్కడ చోకగ దొరకైన నక్కడ సామానులను కొనుటకు సామాన్య శాసనసభ వారు ద్వేషించిరి. వారి యుద్దేశము, ఈ సభ్యులకు రుచింపలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శి గారు, వీరిని శాంతిపరుప నెత్తించుచున్నారు. రైల్వే సామానులను ఇంగ్లండునందే కొనవలయు నను వరతుమీద ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఋణ మొసగుచో, హిందూ దేశమునందు అపోహ కలుగునని, అరల్ వికటకటరుగారు మందలించిరి. దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు అధినివేశ రాజ్యముల ప్రభుత్వములు, ఇంగ్లండునందు ఋణము గైకొనుచున్నను, సామానులను ఇంగ్లండునందు కొనవలయు నను నిర్బంధము లేనపుడు హిందూ దేశముపై మాత్రము అట్టి నిర్బంధమును విధించుట పాడిగాదని వీరు పలికిరి. ఇటుల నిర్బంధించుటచే, పార్లమెంటుసభ్యులు ప్రభుత్వకార్యదర్శిని బలవంతపెట్టి లోబరిచికొనినటుల హిందూ దేశమున భావింపబడు ననియు, హిందూ దేశమునకును ఇంగ్లండునకును వర్తకపు ఏర్పాట్లు అనుకూలముగ నుండవనియు, ఇంతియగాక అతివాదులు బ్రిటీషు పరిపాలనమును నిందించుటకు అనుకూలానకాశ మేర్పడు ననియు, వికటకటరుగారు హెచ్చరించిరి. అయినను, బ్రిటీషువర్తకుల లాభములపట్ల నికటరుటరుగారికి సానుభూతి గలదు. అందుచే వారొ సంగతిని సూచించుచున్నారు. ఇంగ్లండునందే రైల్వే సామానులను కొనవలయు నను నిర్బంధము లేకున్నను, ఆదేశమున దీసికొన్న ఋణములో విశేషభాగము ఆదేశమునందే ఖర్చుపడుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వము వారిదివర కవలంబించుచున్న కంట్రాక్టుపద్ధతి ప్రకారము బ్రిటీషు సరకులే హిందూ దేశమునందు విశేషముగ నమ్ముడు బోయెననియు, ఇప్పుడును కంట్రాక్టుపద్ధతివలన, బ్రిటీషు సామానులకే ఆర్డర్లు విశేషముగ రాగలవనియు, వికటరుటరుగారు అభయ మొసగిరి.

ఇంగ్లండునకు ఋణపడియున్నపుడు, హిందూ దేశము బ్రిటీషు సామానుల నధికముగ తీసికొనక దప్పుడు. ఇంతియగాక ఇండియా ప్రభుత్వపు కంట్రాక్టు పద్ధతి, ఇంగ్లండు వర్తకుల కనుకూలముగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఈ కారణముచే, హిందూ దేశము ఇంగ్లండునకు వడ్డీరూపమునను, సామానులను కొనుటకూలమునను విశేషలాభ మొనర్పగలదు. ఇందువలన మనదేశమునకు రెండునష్టములు గలుగు చున్నవి. ఎక్కువవడ్డీతో, హిందూ

దేశము ఋణము దెచ్చుకొనుటయే గాక, ఎక్కడ సామానులు చోకగ లభించిన అక్కడ కొనుట కవకాశము లేకుండుటచే మితిమీరిన డబ్బును ఖర్చుపెట్టవలసి వచ్చును. 1920-21 సంవత్సరపు రైల్వే పరిపాలనపు వ్యత్యాసము జూచిన, ఇంగ్లండులో కొనుట వలన ద్రవ్యనష్ట మెట్లుగలిగెనో గ్రహించ వచ్చును. యుద్ధమారంభ మయిననాటి నుండియు, హిందూ దేశము పంపిన ఆర్థులకు ఇంగ్లండు తిన్నగ సరకులను పంపలేక బోయెనని, ఈ నివేదిక చెలుపుచున్నది. ఇందువలన, హిందూ దేశమునందు ఏ రైల్వేయును తలపెట్టినవనులనునిర్వహించలేకబోయెనట. వలసిన సప్లయలను ఇంగ్లండు సకాలమునకు కావించజాలకబోగ, ధరలుగూడ విపరీతముగ పెరిగెను. యుద్ధమునకు బూర్వము బ్రాడ్ గేజ్ సూపర్ హీటర్ ఇంజనులకు 3910 సవరణల వెలయుండెను. 1919 సంవత్సరము జనవరి నెలయందు, ఇట్టి ఇంజను ఖరీదు 8300 సవరణలయ్యెను. 1920-21 సంవత్సరమునకు దీని ఖరీదు 11000 సవరణలయ్యెనని, నివేదిక చెలుపుచున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము మూతగల బ్రాడ్ గేజ్ గూడు పెట్టె 210 సవరణల ఖరీదు. 1920 సంవత్సరమునందు దీనివెల 750 సవరణలకు పెరిగెను. మొత్తముమీద, యుద్ధసమయమున కన్న ఇప్పటి ఖరీదులు మూడురెట్లు పెరిగెనని రైల్వే నివేదిక చెలుపుచున్నది. దీనికి తోడుగ ఋణపు వడ్డీరెండింతులు పెరిగెను. ఇంతటి డబ్బు నష్టముతో ఇంగ్లండునుండి సరకులను దెప్పించవలసి వచ్చుటచే, రైల్వే వ్యవస్థ మితిమీరిపోవుట వింతగాదు. హిందూ దేశమునకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లేనందుచే కలిగెడి నష్టములు స్పష్టముగ కనుపించుచున్నవి. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముతో గాని, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపదని అనుభవము తేటపడుచున్నది.

నివేదన వత్సరమునందు, రైల్వేలంతగ విస్తరింపలేదు. రైల్వేల మూలమున చేపూరెడి ఆదాయము రానురాను పెరిగిపోవుచున్నది. ఇదివరకే రైల్వే రేట్లు హెచ్చుచుండగ, ఇపుడవి మరింత హెచ్చుజేయబడెను. అందుచే రాబడి ఇంకను హెచ్చుగ రాగలదు. 1920-21 సంవత్సరమునందు రైల్వేలకుండి 9,98,76,000 రూపాయల రాబడి చేపూరెను. ఈ రాబడి వెనుకటి పదివత్సరములలో, 40,84,54,000 రూపాయలు హెచ్చయ్యెను. అనగ 100 కి 80 వంతున హెచ్చినది. గూడువలన చేపూరెన రాబడి పదివత్సరములలో 100 కి 57 వంతున హెచ్చియుండగ, ప్రయాణికులవలన చేపూరెన రాబడి 100 కి 113.03 వంతున హెచ్చెను. ప్రయాణికులవలన ఇంతలాభము రైల్వేలకు గలుగుచున్నను, చాలక ఇంకను రేట్లను హెచ్చుజేయచున్నారు. కాని, ప్రయాణికుల సౌకర్యములందు మార్పులేకబోగ, వెనుకటి కన్న గూడ నవి వీడించుచున్నవి. శాసనసభలలో ఇందు విషయమై గావించెడి ప్రసంగములవలన ప్రయోజనము గలుగుట లేదు. ప్రయాణికులలో, మూడవతరగతి ప్రయాణికులవలన ధనమధికముగ వచ్చుచున్నది. రైల్వే ప్రయాణికుల ద్వారా వచ్చిన 34,76,65,000 రూపాయలలో, మూడవతరగతి ప్రయాణికుల ద్వారా 28,91,25,000 రూపాయల రాబడి చేపూరెను. మిగిలిన మొత్తము మొదటి, రెండవ, ఇంటర్మీడియేటు తరగతుల ప్రయాణికుల ద్వారా లభించెను. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల లింత సొమ్మునిచ్చుచున్నను, అందరికన్నను వారి సౌఖ్యములనే రైల్వేవారు తక్కువగ పాటించుచున్నారు. వారికి బండ్లలో కూర్చుండుటకు తగిన వసతిలేదు. రైల్వేబండ్లకు

సరిపోయేదిమందికన్న నెక్కువమందిని బండ్లలోనికి నెట్టుటచే, స్థలము చాలక వారు పడెడి యవస్థలను వర్ణింప వీలులేదు. రాత్రిల్లు విశ్రమించుటకు స్థలములేకున్న మానె, కూర్చుండుటకయినను స్థలము చిక్కిదు. పలుస్థలములందు ఉత్సవసమయమునందు మాత్రమేగాక, తదితర సమయములందు గూడ మూడవతరగతి ప్రయాణికులను గాలి వెలుతురు లేని గూడుపు పెట్టెలలోనికి నెట్టుచుండురు.

బండ్లతగినన్ని లేవని, రైల్వే పరిపాలకులు ఎక్కువను సాకుల బలుకుచుండురు. కాని, ఎంతకాల మీసాకుల జెప్పుట? మరియొక దేశములో నిట్టి సాకులను ఆదరింతురా? ప్రజలకు పరిపాలనాధికారములేని లోపము ఇందువలన తెలిసినవచ్చుటలేదా? ఇంతియగాక, రైల్వే ప్రమాదమువలన ప్రయాణికులకు గలిగెడి ఆపదలు హెచ్చుగ నున్నవి. రైల్వే పరిపాలనాసౌప్తమమున కిది నిదర్శనము గానెరుదు. ఆక్స్ ఫర్డ్ కిమిటీవారు, రైల్వేలు కంపెనీలచే పరిపాలింపబడవలయునా, లేక ప్రభుత్వమువారిచే పరిపాలింపబడవలయునా అను సంతకమును గూర్చి ఇటీవల విచారణజేసిరి. ప్రభుత్వము వారివిషయమై నిర్ణయించి యుండలేదు. ప్రస్తుత సమయమున, రైల్వేలో చాలభాగము ప్రభుత్వమువారికి జెందియున్నది. అయినను వీనిలో చాలవరకు కంపెనీవారికి గుత్త కిచ్చివేయబడినవి. ప్రభుత్వమువారు 8929 మైళ్ళ రైల్వేలను మాత్రము స్వంతముగ నిర్వహించుచుండగ, కంపెనీలు 25,211 మైళ్ళ రైల్వేల పని జూచుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానముల తూజమాన్యమున 2889 మైళ్ళ రైల్వేలపని జరుగుచున్నది. హైందవ ప్రముఖులు పలువురు రైల్వేలు ప్రభుత్వమువారికి పూర్తిగ వశము గావలయు ననియు, కంపెనీల యాజమాన్యము పూర్తిగ తొలగిపోవలయు నని నభిప్రాయపడుచున్నారు. కాని, ప్రజాసామాన్య మీవిషయమై శ్రద్ధవహించుటలేదు. కారణ మేమన, రైల్వేలు ప్రభుత్వము వారికి పూర్తిగ వశమయినను, ప్రభుత్వము ప్రజలకు సంపూర్ణ బాధ్యత వహించసంతవరకు, ప్రజలక్షేమము పాటింపబడు నని తలచుట కెట్టి యనకాశము లేదు. కంపెనీ పరిపాలనమున కన్నను, నిరంకుశ ప్రభుత్వపరిపాలన మెక్కువ లాభకరముగ నుండునను నమ్మకము వారికి గలుగకున్నది. 1915-16 సంవత్సరమున కన్న 1920-21 సంవత్సరమున విదేశములనుండి దిగుమతి జేసిన సామానుల విలువ నాలురెట్లు హెచ్చుగనుండెనని, రైల్వే నివేదికము తెలుపుచున్నది.

ఇంతవరకును రైల్వే సామానులను హిందూ దేశమున తయారు జేయించి, ఇక్కడనే వానిని కొనుటకు తగిన ఏర్పాట్లును ప్రభుత్వము వారు జేయరయిరి. ఆయవ్యయాధికారము హిందూ దేశమునకు సంపూర్ణముగ లభింప సంతవరకు, ప్రస్తుత దుస్థితి తొలగనేరదు. మద్రాసు రాజధానిలో ప్రభుత్వమువారికి జెందినవిగాక, జిల్లా బోర్డులకు జెందిన రైల్వేలు అయిదుగలవు. ఇవిగూడ ప్రభుత్వము వారి సామాన్యాధికారమునకు లోబడి యుండును. కొన్నిజిల్లా బోర్డులు కొత్తరైళ్ళ నిమిత్తము సర్వే గావించినవి. బెజవాడ నందరు మధ్య నడచెడి జిల్లాబోర్డు రైల్వేవలన 100 - కి దాదాపు 14 వంతున నికరాదాయము చేపూరినది. తెనాలి రేపల్లె రైల్వేవలన 100-కి 4.73 వంతున నికరాదాయము చేపూరినది. రైల్వే పరిపాలనావ్యత్యాసము జూచిన, ప్రజలకు దీనిపై బాత్తుగ పలుకుబడి లేదని విశదమగు చున్నది.

మాంటాగూగారి రాజీనామా:
రీడింగు ప్రభువుగారు

మాంటాగూగారు రాజీనామా నీయవలసి
వచ్చినప్పటికీ, రీడింగు ప్రభువుగారు రాజీనామా
నీయకుండుటకు కారణమేమియో, మాంటాగూ
గారు చేసిన ఎక్కువదోషమేమియో, గ్రహించుటకు
సామాన్యులకు వీలులేకయున్నది. పిమ్మటనుండు
ప్రసంగించుచు, రీడింగు ప్రభువుగారు తెలిపిన సంగ
తులబట్టియైనను, సందర్భములు తేటపడుటలేదు.
ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తుర్కీ సమస్య విషయ
మయి ప్రచురించిన యభిప్రాయముల గూర్చి తమ
కును బ్రటిష్ ప్రభుత్వమువారికిని ఎట్టి తగాదా
యుండునోలేదని, రీడింగు ప్రభువుగారు తెలిపిరి.
తాము పంపిన తంతివార్తకు, సంపూర్ణ భాధ్యతను
తామే వహించెదమని రీడింగు ప్రభువుగారు పలికిరి.
హిందూ దేశమునకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీసి
కొనిన చర్యను గూర్చి తెలుపు నిమిత్తమే తమ
తంతివార్తను బ్రకటించితీ మనియు, ఇట్టి ప్రకటన
వలన అంతర్జాతీయస్థితి చక్కబడునని తలచి బ్రటిష్
ప్రభుత్వమువారి సమ్మతిని కోరితిమనియు, తమకును
వారికిని ఎట్టి తగాదా లేదనియు తెలుపుచు, రీడింగు
ప్రభువుగారు సంతృప్తి చెందుచున్నారు. ఇండియా
ప్రభుత్వమువారు సక్రమముగ బ్రవర్తించిరిని బ్రటిష్
ప్రభుత్వమువారు గూడ ప్రకటించినట్లు, రీడింగు
ప్రభువుగారు నుడివిరి. తమ యభిప్రాయములను
ప్రకటించినందులకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి
కెట్టి దోషములేదు. అందులకు ఆనంగీకారము
జూపిన బ్రటిష్ ప్రభుత్వమువారును మంచివారే.
ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రార్థనలపైని, అభిప్రాయ
ప్రకటనమున కంగీకరించిన మాంటాగూగారు రొక్క
రే దోషులుండి. రీడింగు ప్రభువుగారు తెలుల సంతృప్తి
చెందినను, కర్జున ప్రభువుగారి లేఖవలన బ్రటిష్
మంత్రులకు ఇండియా ప్రభుత్వముపై గల శార
వము వెల్లడియగుచున్నది. బ్రటిష్ ప్రభుత్వమునకు
లోబడియుండే ఒక శాఖకు, తన యభిప్రాయము
లను స్వంతముగ చెబుటకు కఠికారములేదని కర్జున
ప్రభువుగారు ఖండితముగ తెలిపియుండిరి. కర్జున
ప్రభువుగారి లేఖను మాంటాగూగారు సహేతుక
ముగ విమర్శించి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గల
హక్కును సమర్థించిరి. రీడింగు ప్రభువుగారు ఈ
విషయమై రెండునూర్లు ప్రసంగించియు, ఆ లేఖను
గూర్చి సూచనయైనను జేయకబోయిరి. ఆ విషయ
మటుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచ
నలను, సమీపప్రాచ్య సమావేశము వారు
కర్జున ప్రభువుగారి సలహాపైని, ఎటులనిరాకరించి,
సంకుచితమగు ఏర్పాటులను సూచించిరి పాతకు
లకు చెలియును. మహమ్మదీయుల వాంఛలను
సఫలపరుప వలయు నను నుద్దేశము వాని యందు
గనుపించును. ప్రస్తుతసూచనల ద్వారా, కిలాఫాత్
సమస్య పరిష్కారము గాంచనరదు. రీడింగు
ప్రభువుగారి కిందుగల నమ్మకము మహమ్మదీయుల
కుండజాలను.

అవసర మేమి?

తాము అధినివేత రాజ్యములకును అమెరి
కాకును వెడలవలసిన యవసరమును, శ్రీనివాస
శాస్త్రిగారు పూనానగరమునందు గావించిన బ్రసం
గమున సూచించిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల
లో నభివృద్ధి గావించమని ఇంగ్లండును అడుగుట కిది
సమయముగాదని, శాస్త్రిగారు తెలిపిరి. కారణ
మేమి? యవరాజ బహిష్కారమువలన, ఇంగ్లండు
నకు ఇండియాపై అత్యంతాగ్రహము కలిగినట.

జాతీయ దీక్షా వారము

స్వరాజ్య స్థాపన మునకు

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్పును తలకు స్వరాజ్యనిధిని పోషింపుడు
ఖర్చున వ్రతమును స్వీకరింపుడు అహింసా సత్య ధర్మముల నారాధింపుడు

అస్పృశ్యతను తొలగింపుడు

హరితాళము - చేశీయుల కందరికి 13-వ తేదీ
బొత్తుగా వీలులేనిరాష్ట్రములవారికి 14-వ తేదీ

గాంధీమహాత్ముని, నాయకులను భజియింపుడు

అందుచే ఇంగ్లండునకును తదితర భాగములకును
వెడలి, ఒకానొకచోట హారతాళము జరిగినను,
హిందూదేశము బ్రటిష్ సంబంధమును ప్రేమించు
చున్నదనియు, యవరాజ బహిష్కారముతో
సద్భావముగల వారి కెవరికిని సంబంధము లేదనియు,
అక్కడి ప్రజలకు బోధించి వారిని నమ్మింపజేయ
వలయునట. హారతాళము దేశమునం దన్ని భాగము
లందును జరిగెననియు, యవరాజపర్యటనపు ఏర్పా
టు భారతీయుల కిష్టము లేదనియు, శాస్త్రిగారికి
తెలియదు గాబోలు. లేకున్న, ఉన్న సంగతిని మరుగు
పరచి, ఆంగ్ల దేశప్రజలకు వేరుసంగతి చెప్పవలయు
నేమో. యవరాజ పర్యటనము ఈ సమయమున
జరుగుట అనుకూలముగాదని, కన్నాటు ప్రభువు
గారు హితమొసగినట్లు, దివ్యా ఆఫ్ దివ్యాపత్రిక
వ్రాసినది. అందుచే ఆంగ్ల ప్రజలయినను భారతీయుల
నిబాధిప్రాయమును గ్రహింపజాలకబోరు. ఎక్కువ
సంస్కరణములను కొరుకుకు ఇది సమయముగాదని
శాస్త్రిగారు బలుకుచుండ, ఇందువిషయమై ప్రభు
త్వకార్యదర్శియగు పిలుప్రభువు యోచించుచున్న
ట్లు, విదేశేతనివార్తలు చెలుపుచున్నది. శాస్త్రి
గారికి నిజసందర్భము లింకను గోచరింపలేదు. భార
తీయుల దృఢసంగల్పముపై, వారి మనోరథసిద్ధి
యాధారపడియుండునను సంగతిని, వారు గ్రహింప
జాలకున్నారు.

శాసనసభాతీర్మానము : దాని ప్రయోజనము

జననానెలలో జరిగిన మద్రాసు శాసనసభ
యందు, టి. శివశంకరం పిళ్ళెగారు, ఈ క్రింది
తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. "గ్రామములోని
ప్రజలకు స్థానిక స్వపరిపాలనము గూర్చిన జ్ఞాన
ము నొసగి, అందును గూర్చి సమాచార
మును తెలిపి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాభి
ప్రాయములందు వారికి శ్రద్ధగలిగించు నిమిత్తము
ఈక్రింది చర్యల నవలంబించవలయును. వినిధిదేశ
భాషలలో గ్రామపంచాయతుల శాసనమును,
విలేజ్ కోర్టులచట్టమును, లోకలుబోర్డులచట్టమును,
విలేజ్ అక్కౌంటులగ్రంథమును ప్రచురించి, తగినట్లు
లుగ కొంచెము న్యాఖ్యానమును, అర్థ వివరమును,
పీఠికను వానికి చేర్చి, పబ్లిసిటీసంఘముద్వారా
కొద్దివెలకు ప్రజలకు అందజేయవలయును. (2)
ఈగ్రంథమును పఠనీయముగ జేసి సంవత్సరపరీక్ష
ను నెలకొల్పి, ఇందులో జయము గాంచిన వారికి

బహుమానముల నీయవలయును." ఈతీర్మానమును
మద్రాసు శాసనసభవారు అంగీకరించిరి. ఇక్కార్య
ము ప్రభుత్వమువారు సామాన్యముగ జేయవలసి
నదే గాని, దీనియందు విశేష మెద్దియు లేదు. ఇట్టి
తీర్మానముగూర్చి ప్రభుత్వమువారెట్టిచర్యదీసికొనిరి?
డబ్బుకు చాలముబృందగ నున్నందున, సభాయతు
లగు గవర్నరుగూ రీ తీర్మానముపై నే చర్యదీసికొన
జాలరని, ప్రకటింపబడెను.

న్యాయాధిపతి మనవసరము.

బెంగాలు మితవాదులు
వంగదేశపు రాష్ట్రీయ సమావేశము చిట్ట
గాంగునందు ఈనెల 15, 16 వ తేదీలలో జరుగును.
ఈసభకు మితవాద నాయకులగు సర్ అనుభోష్
ఠాదరి, బి. చక్రవర్తి, జె. ఛాదరి, వై. బి. సేను
మొదలగువారు వెడలెదదని, వార్తలుచెలుపుచున్నవి.
వంగదేశమితవాదులు, కాంగ్రెసు సమావేశము
నందు పాల్గొనుట శుభసూచకము. వంగదేశ శాసన
సభ్యులు జన్మస్వాతంత్ర్యములపట్ల పట్టుదల గను
బఱచుచుండిరి. మితవాదులు కాంగ్రెసులో జేరి
బనిచేయకతప్పదు. సంస్కరణములు ఎండమావు
లనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిజేయదని
యు, మితవాదులకు అనుభవమునందు గోచరించి
నది. అందుచే సంస్కరణములను వెంటాడి లాభ
ము లేదని, వారిక దెలిసినద్యుటచే, మితవాదులు
సమైక్యము ప్రజల స్వతంత్ర్యము నాధారపడుట ధర్మ
ము. కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమము అన్నిపక్ష
ములవారికిని అనుకూలించును. అన్నిపక్షముల
వారును చేతులగలిపి, పాటుబడి నిర్మాణకార్యక్రమ
మును పూర్తిజేయుచో, స్వరాజ్యము దానియంతట
యదియే సిద్ధించు ననుటకు సందియములేదు.

తూర్పుయిండియా రైల్వేసమై

అసన్నాలు జిల్లాలో మాత్రము సమైక్యతన కామితుల
సంఖ్య ఇంకను అధికముగనున్నది. ఇకర ప్రదేశములలో దాదాపు
అందఱు పనులలో ప్రవేశించిరి.

మార్చి నెల 11 వ తేదీనాఁగా పటనులయందు చేరినవారు
ప్రావిడెంటు ఫండులో పెల్లించిన మొత్తము పొందనవ్వలు
కాని సమ్మేదినములకు జీతము ఇవ్వబడెను. 11 వ తేదీనాఁగా చేరిన
వారు డిస్మిసు చేయబడుదురని రైల్వే ఏజెంటు ప్రకటించు
చున్నాడు.

డాక్టరు యూ. రామారావుగారి శిశుసరస్వ
కాలయము: ఈయాలయమునందు మార్చి నెలలో శుద్ధి
చేయబడిన పాలు ఉచితముగ 22,762 మంది పసిబిడ్డల కొసగ
బడెను. మొత్తముమీద 142 1/2 పైంటులపాలు ఒకగబడెను.

ప్రసిద్ధి :- భారత సివిల్ సర్వీసు యొక్క గుల పంఛ
కులను గురించి భారత కార్యదర్శి గారు భారత ప్రభుత్వము వారి కం
పెన బాబు ప్రకటించుచును. పార్లమెంటు వారి యనుభుతి తే
రుండ నీవిషయమై యెట్టి మార్పులను జేయరాదన విషయము
బాగుగ తేదనియు, సివిల్ సర్వీసు యొక్క గులకు యథాపూ
ర్వకముగ పంఛకత్తియబడుచుండు వలెననియు నందుగలదు. సం
స్కరణలవలన వెడలిపోయిన సభ్యులకు గూడ తగిన పంఛను లీయ
బడవలెననియు వైటు కౌన్సిలు నందందరును తనతో నేకీభవించిరని
మాంటాగు గారు దెలిపిరి. రాబోవు కార్యదర్శి తవ్వరును ఇట్టి
పంఛనులయెడల ఉదాసీనత వహింపరనియు దెలిపిరి.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 7-వ శుక్రవారము.

Table with 6 columns: వర్షా ముఖ్య నగరములు, ఆర్ద్రత, ఉష్ణోగ్రత, వర్షపాతము, వర్షపాతము, వర్షపాతము. Rows include various cities like విజ్ఞానాచార్య, పాల్వేరు, etc.

సర్వములు: ముఖ్య లాకమాదిగలవు. ఆర్ద్రత కొన్ని ప్రదేశముల దశికము. కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువ. వేడిమి తక్కువ.

ఎస్. ఆర్. యు. స్వామి.

వాతావరణ కార్యక్రమము.

స్థానికవార్తలు

కేళవవిశ్వగారు లండనుకు బయలుదేరుట:— బ్రిటిషు గయానా ప్రతినిధిసభమున కధ్యక్షుడగు దివానా బహదూర్ పి. కేళవ విశ్వగారు 6 వ తేదీని చెన్నపురినుండి లండనుకు బయలుదేరిరి.

సెంటు గేలియల్సు పాఠశాల:— ఈ పాఠశాల య దలి రెండవభాగము విద్యార్థులు పాఠశాలా భవనమునందు 8 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము సమావేశమయ్యెదరు. విద్యార్థులు మచ్చెంటు ఆఫ్ వెనిసు (ఇంగ్లీషు) వ:దొక అంకము 'కన్నప్ప' అను అరవణాటకమునందు మరియొక అంకమున ప్రకర్మింతురు.

శ్రీరాములనవమి:— నిన్నటిరోజున. బ్రహ్మ శ్రీ, వొడ్ల - వెంటటాచలయ్యగారు, వారి స్వగృహమునందు, శ్రీరాములవారిజననం, జరిపిరి. ఆసయంబున, వేదశాస్త్ర పండిత, శిరోమణులు 1. అద్దేపల్లి రత్నావధానులు, 2. శిరో భూషణం అశ్వత్థ వారాయణయ్య; 3. యేనుకూల శేషయ్య భానుజ; 4. నిమ్మగడ్డ అంకయ్యశాస్త్రి; 5. కాళనాస్తి వెంకట సుబ్బాశాస్త్రి; మున్నగువారు శ్రేష్ఠమైన కవసలు, పఠించి, ఆశీర్వదించిరి.

హిందూధియతాజకలు హైస్కూలు సారస్వ తసంఘము:— ఈసంఘపు సాంకేతిక సమావేశము 8 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు గోవిందస్వా యుడు వీధియందలి సౌందర్యమహాలలో జరుగును. వేవరపు రావదాసుపంతులుగారు 'వాణియ జీవితమునందు పాఠశాల యొక్క ముఖ్యమగు అంశము' అనువిషయమునుగురించి ఉపన్యసిం చెదరు. డాక్టరు యస్. స్వామినాథనుగారు యల్. యల్. డి. అ గ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

శ్రీ పుండరీకవరద సభ:— చెన్నపురి గోవిందస్వ వారునువీధి 62 వ నెంబరు. వుమ్మడి రాచయ్యశాస్త్రి గురు సామిశ్రేణి వర్కు-పాపు భవనమునందు వైసభవారి అధ్యక్షత క్రింద బ్రహ్మ శ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి కిష్యులగు కృష్ణాచార్యులగల్ల జరుపబడును. శ్రీమద్రామాయణ కథాశాలా శ్రేణివరసయందలి రా బో వు 8-4-22 శనివారము రాత్రి 8 1/2 గంటలకు "కై కేయ సాహసము" అను కథాశాలాశ్రేణి జరుపబడును. భక్తవరదలంకరును విశ్వేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీరామనవమి మహోత్సవములు:—ఈ నెల 7-వ తారీఖు మొదలుకొని 18 వ తారీఖువరకు మద్రాసు హిందూ విప్లవ తాతా ముత్రియప్పనువీధి 17-వ నెంబరుగల (తెంగాం బహారు వాటకస్థలమున కెదురు) గృహమునందు శ్రీరామనవ మి మహోత్సవములను పురస్కరింపకొని సంగీతకచేరీలు జరుగగలవు. అందులో మొదటిది- నేటిరాత్రి 9 గంటలకు ఒక సంగీతకచేరీ మ-రా-రా-శ్రీ, నెహ్రూ రంగాచార్యులవారిచే నున్న, రెండవది 8-వ తేదీ శనివారమురాత్రి 9 గంటలకు నే లం మనుచరాండ్రవల సంగీతకచేరీయున్న, 3-వ తేదీ ఆది వారమురాత్రి 9 గంటలకు మ-రా-రా-శ్రీ అరియకు డి. రామా నుజ అయ్యంగారివలన మరియొక సంగీత కచేరీయున్న 10-వ తేదీ సోమవారముసాయంత్రము 6 గంటలకు ధంకొమ్మ రైల క లన సంగీతకచేరీయున్న జరుగగలవు. పిమ్మట మరుసగా 13, 14, 15, 16, 17, 18 వ తారీఖులవఱకు పేరుపేరుగా సంగీతకచే రీలు జరుపబడును.

విచారవార్త

చామర్తి రాజశేఖరరావుగారు ఆంధ్రమునం జక్కగగ గదితం శిష్యులవారు. వెట్కె (గంధములు రచించిరి. ఆంగ్ల మునం బట్టపరీక్షయందు గృహాధికారి. వీర చైత్ర శు 3 లు సాయంత్రము తెజవాడలోని అలరావ్యాధిచే బరలోకము నలంకరించిరి. నందిగామ హైస్కూలులో వీరలు సహాయోపా ధ్యాయులుగ నుండి 25 సంవత్సరములు నిండెని పనితీరును మృత్యువువారత ఒడి తీరిని విచారముగలిగించిరి. హైస్కూలు రాజశేఖర రావుగారికిగూర్చి విచారము నూచించుటకు ఒక దినము గట్టిపేసి ఉపాధ్యాయులు రమ సాహభూతి వెల్లడించిరి. ఈ రాజశేఖర రావుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీతకా సంచికా వారములకుం జరిపించిరటె. వీరయ్యాత్మకు దైవము కాంతి చేశారుగాక!

శ్రీమాద్వి రమణకవులు.

సౌందర్యమహాలు

గురుస్వామి శ్రేణిగారి భర్తము గోవిందస్వ నాయుడి వీధి యందలి సౌందర్యమహాలును ప్రజల వశము చేయుటకు స్టూ గురుస్వామి శ్రేణిదంపతులు తీర్మానించుకొనిరి. ఆ ఉత్సవము, నిన్న సాయంత్రమున జరిగెను. విల్లింగడను ప్రభువుగారు గ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి.

సర్ పి. ల్యాగరాయశాస్త్రి, సర్ సహాశయ్యయ్య, వారి సతీమణి సర్ ఛార్లను టాడుమంటురు, వారిసతీమణి, వెంకట గిరి కాజు గౌ.పి. రామారాయణంగారు, గౌ. ఎ. పి. పావ్రో, భవానందం పిల్లై, పరాంతుకం నాయుడు, గోపతి నారాయణ స్వామిశ్రేణి, నందెరమాకుశెట్టి, టి. వరదరాజులు నాయుడు మిసెస్ అనిబెసాంటు, స్వామివెంకటాచలంశ్రేణి ఎ.పి. పార్థసారథినాయుడు గాట్ల, మరికొందరు ప్రముఖులు సభకు వచ్చి యుండిరి.

భవన మంత్రము శక్త్యగ ఆలంకరింప బడెను ప్రేక్షకులతో నిండియుండెను. సాయంత్రము 5 గంటలకు గవర్నరుగారు వచ్చిరి. గురుస్వామి శ్రేణి దంపతులు, గవర్నరు గార్ల గౌరవార్థమై కాళ్లకుారి గోపాల కాపుగారు తెలుగునందును తిరువావక్కయ్యమొదలి గారు అరవము నందును పద్యములు చదివిరి. భవనపు దానపత్రమును వెండి పాత్ర యం దుంచి పాశాహితము కొందరు వేదమంత్రములను చదువుచు హాలులోనికి వచ్చిరి.

ప్రజల పక్షమున భవన దానమును అంగీకరింప వలయు నని గవర్నరుగారిని కోరుచు గురుస్వామి శ్రేణిగారు ఇట్లు చెప్పిరి:

ఈ ఉత్సవ సందర్భమున మీరు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింప అంగీకరించినందులకు నాపక్షమునను నాభార్యపక్షము నను మీకు వందనలు సమర్పించుచున్నాను. నే నీ ప్రదేశము కొనివచ్చెడు ఇచ్చటోక ఇల్లు కట్టవలయునని తలచితిని. ప్రజల కుపయోకరమగు విభమున యార్థలము నుపయోగించుట యుక్తమని నాభార్య సలహా ఇచ్చుటచే నే నీ భవనమును నిర్మించితిని. ఇచ్చట యీ మాడునందస్మరముల నుండి రామాయణమహాభారతఉపన్యాసములు, కాలశ్రేణములు భజనలు, నాటకములు, సభలు మున్నగునవి జరుగుచున్నవి. అందుచే ప్రజల కీధన మెంత యుపయోగకరముగ నుండెనో మీ రూహింపవచ్చును. ఈ ప్రాంత్యములందు మంచి పతనమంది రము లేదు. అందుకొరకు యీ భవనమును ప్రజలవశ మొనర్చి ఒక ఉచితపతన ముండెను, ఆగ్రధర్మముక భాండాగారము సామించుటకు నేను తీర్మానించినాను. ఈ భవనమునండి వచ్చు అదామును, పతనమందిరమున క గు ఖ య్య ల కొర కుపయోగించబడును. దీనినంతయు నెంచెట్లుట 5 గురు భర్త క ర్తలుండెదరు. నాకుటుంబమునకు చేరినవారొకరు, యీ దీవిజను మునిసిపలు కమిషనరు, కన్యకాపంపేళ్ళరి చేపస్తానపు ప్రతినిధి, ఆర్యవైశ్య మహాసభ ప్రతినిధి, వచ్చున్నప్ప భృగ్విక్రల లో పోకరు, వీరు 5 గురు యీ భవనమునకు భర్తకర్తలుగ నుండెదరు. ప్రజలపక్షమున మీ రీ భర్తమును అంగీకరించవలయు నని కోరుచున్నాను.

శ్రేణిగారు భర్తప్రములను వెండిపాత్రయందుంచి గవర్నరు గారికిచ్చిరి. గురుస్వామి శ్రేణిగారి భార్య యొక్క నుగుణములను నేవారతని కొనియాడుచు అనిబెసాంటుగారు కొంతకాలము మాట్లాడిరి. వైశ్యసభు భక్షమున నందెరమాకుశెట్టిగారు, ఆర్యవై శ్య మహాసభ పక్షమున నుండు నుబ్రహ్మశ్రేణిగారు చాత లకు వందనముల రిచ్చించిరి. గ వ ర్న రు గా రి ని పొగడుచు వి. శ్రీమచారిగారు కొంతసేపు మాట్లాడిరి

సభాంతిమున గవర్నరుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— ప్రజోప యోగకరములగు ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనలకు సంబంధించిన ఉత్సవము లలో హాలు వైకొనవలయుననిన నాకు మీగుల కుతూహలముగ నుండును. నేవారతని ప్రకటించు ఇట్టి పనులు దేశమునకు మిగుల లాభకరములు. భర్తబుద్ధిగల గురుస్వామి శ్రేణిగారు వాకి సతీమణి దాంమొనగిన యీ భవనము, చెన్నపురి పౌరులకు మిగుల ఉప యోగకరముగ నుండునని తలచుచున్నాను.

సర్ ల్యాగరాయ శ్రేణిగారు వాతలకు గవర్నరుగారికి వంద నములు సమర్పించిరి

అంతటితో సభ ముగిసెను

మొరకోనందు మందుగుండు సామానులు ప్రేటుటవల గొప్ప అగ్నిప్రమాదము సంభవించెను.

రాజప్రతినిధి పర్యటనము.

పెహావరుకు వెళ్లుట

రాజప్రతినిధి బస, ఏప్రిల్ 4:— రాజప్రతినిధి, రీడింగు ప్రభుత్వోదాహరణ 80 వ తేది గురువారము సాయంత్రము 5½ గంటలకు పెహావరు రైలు స్టేషను చేరి. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతముల పర్యటనకు సర్ జాన్ మాఫేగారు వారిని స్టేషన్లో గల సందర్శించి. స్టేషనులో వచ్చియుండిన రాష్ట్రీయ దర్బారులు, మునిసిపలు కమిటీ సభ్యులతో కరస్పన్డెన్సు నము చేసిన పిమ్మట, రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వమునకు బహుళు దేశము. మాత్రమున కిరువైపుల పెహావరు రైలుకులు బాహులు తీరి యుండిరి.

మాక్సి 81 వ తేది శుక్రవారము రాజప్రతినిధి ప్రధాన ప్రతినిధి కారి, ఫిఫ్ కమిషనరుగారలతో గూడ కైబరతఖానును జూదుటకు వెళ్లెను. అతడచ్చట ఆఫ్ఘాన్ దేశము సరిహద్దును వీక్షించుటకు జననప్రభును పెహావరి తిరువా రత్తని జూచి ఆనందపడవలై తమ ప్రాత ఆయుధములను, కొన్ని మేకలను కప్పుముగ సమర్పించిరి. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు రాజప్రతినిధి అచ్చట ఆఫ్ఘనిస్తానును, మధ్య ఆసియా కు వెళ్లుచుండిన ఒంటెల వరుసలను జూచెను. ఇంగ్లండ్ వైపున ఇటీవలనే ఆంగ్లేయులతో సంధి సమాధానములను కుదుర్చుకొనిన అఫ్ఘాన్ దేశమును ఉచిత రీతిని సత్కరించుటకు వెద్ద పందిరేసి, అట్టహాసములను చేసి యుండిరి. అచ్చట తమ వారి మర్యాదకు తన కృతజ్ఞతను తెలుపుచు నుపహరించెను. వారుగూడ అతనికి తమ ప్రాత ఆయుధములను, కొన్ని గొట్టెలను కానుకగ సమర్పించిరి. ఆంధ్ర రాజప్రతినిధి మోటారుబండిలో నెక్కి పెహావరుకు వెళ్లెను. తర్వాత ఏప్రిల్ మొదటితేదీని రాజప్రతినిధి కొహాత్ కు వెళ్లెను. అచ్చటి చుట్టుపట్ల గ్రామములను, పర్యవేక్షణను జూచి అతడు తిరిగి పెహావరుకు వచ్చెను. ఆంగ్లవారము ఏప్రిల్ 4 వ తేదీని అతడు పెహావరు పురపాలకులకు ఫిఫ్ కమిషనరుతో గూడ తిరిగెను.

పెహావరు పురపాలక సంఘమునకు ప్రత్యుత్తరము

పెహావరు, ఏప్రిల్ 6:— పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతముల ప్రతినిధులును, పెహావరు నగరపాలక సంఘమువారును చేరి రీడింగు ప్రభుత్వగారికి సన్మాన పత్రమును సమర్పించగా నతడు వారి కిట్లు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

“మేము మొదటిసారి పెహావరు నగరమునకును, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతములకును వచ్చిన తరుణమున మీరు వృద్ధ యువృద్ధ కుటుంబముల నాకును, రీడింగు ప్రభుత్వమునకు సన్మాన పత్రమునిచ్చినందులకు మేమిద్దరము మీకు కృతజ్ఞులము. పెహావరుకు వచ్చి మిమ్ములను దర్శించి మాడగలిగిన భాగ్య చుట్టినందులకు మా కసరిమితానందము కలిగినది. భారతదేశపు సరిహద్దు పర్యవేక్షణను, శత్రువులు దేశముమీద దండెత్తుట కరుదెంచి, సమావేశ మగుచుండిన బయటివ్యాధులను మేము అతి కరుణాహలలమై చూచితిమి. అచ్చట అప్పుడప్పుడు సమావేశమగుచుండిన శత్రుసమూహములు భయాపజయముల నొందుచు, జయమును చెందినప్పుడు విజృంభించి దేశములో పల ప్రవేశించి ప్రజలను వీడించి, దేశముయొక్క శ్రవ్యమును కొల్లగొట్టి తిరిగి వెళ్లుచుండిరి. అసజయము నొందినప్పుడు వారు వచ్చిన దారిని బట్టి వెనుకకు మరలుచుండిరి. శత్రుభయ మింకను సంపూర్ణముగ తగ్గలేదు. సరిహద్దుల కావైపు నిలిపించెడు స్వాతంత్ర్యపు తెగలయొక్క ఆకాంతి అంతరించలేదు. కాశ్యపుముగ కాంతి స్థాపించబడలేదు. కాంతి స్థాపించబడినది మనము దుర్భిప్రాయబడి సంతోషపడుట నిజశీతిని నిర్లక్ష్యము చేయుట అగును. సరిహద్దు ప్రాంతములలో గలభూతుల ప్రేరేపణను కలుగుజేసెడు వారి అగ్రహమునకు సర్వకాల సకలార్థసలం దును మన ప్రభుత్వము నొందించుచుండెదము. అప్పుడప్పుడు ఈ రాష్ట్రమునకు కాదు సీధనది: తుర్కవైపున నుండిడు భారత భూమికి అంతటికి భీతి కలిగించుచుండిన ఈ అల్లరి మూకల చేష్టలను కడు గాగ్రాహ్యముగా కని తో ఆనందినమును గనునించుచు, ప్రభుత్వము వారికి సహాయపడుచుండిన సరిహద్దు ప్రాంతముల ప్రభుత్వమునకును, ప్రజలకును నా కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. భారతీయులందరి కృతజ్ఞతను మీ కర్పయ. దేశ సురక్షమునకు ఏనిముసమునందైనను పశ్చిమోత్తర ప్రాంతముల పౌరుషము సహాయము చేయుచుండునని మీరు నిశ్చితాభిప్రాయమై యుండుట ప్రశంసనీయము.

సార్వము. సరిహద్దు పొడవున అనేక చిన్నచిన్న గ్రామములు గలవు. వీనిని అన్నిటిని రక్షించుటకు ప్రజలలో సహకారము బలమందుటయేగాక, ప్రజలకును, ప్రభుత్వమునకును అన్యోన్యమైతి, సహస్పర సహకార ముండితీరవలెను. మన కష్టములన్నియు త్వరలోనే పరిష్కరింపబడును. ఈ సమస్య పరిష్కారమునకు మీ ప్రజల యొక్క యు, మీ నాయకుల యొక్కయు ధైర్య సహన పౌరుషాది గుణములు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడునని మీరు నెలవిచ్చుట నా అత్యవశ్యమును బహుళముచున్నది. ఆఫ్ఘనిస్తానుతో మనకు కుదిరిన సంతి కాశ్యపుముగ వర్ధిల్లగలదని నాలభ. తత్ఫలితముగ మన సరిహద్దుసమస్యలు కొన్ని నూతనాకారమును దాల్చినవి.

తుర్కము-సమస్య సేవర్చుసంధి

సంస్కరణ విధానమునకు సంపూర్ణవిజయము కలుగజేయుటకు నేను నిజముగ పాటుపడుచున్నాననియు, సేవర్చుసంధియందలి బోధములను సవరించుటకు నేను నాశక్తికొలది యత్నించుచున్నాననియు, మీరు పలుకుట నానుమునకు సంతోషమును కలుగజేసినది. నూతన సంస్కరణములను మీ రాప్రతినిధి ప్రవేశపెట్టుటకు గురించి మాట్లాడుటకు నాకిది తగినముగాదు. ఈ సమస్య పరిష్కారమున కొక కమిటీ నియమించబడినది. వారి విచారణాసంతరము వాకిలిపారనులను, గురించి ప్రభుత్వమువారి వాదించెదరు. ఆ కమిటీ ఎటుల మీ అభిప్రాయములను స్పష్టముగ బలపరచును.

సేవర్చు సంధిలో గల లోపములను తొలగించుటకు భరతఖండమందలి బాధ్యతాయుత మహమ్మదీయాభిప్రాయమును నేను వీలు పడెప్పుడెల్లను ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు తెలుపుచు, తుర్కము-సమస్య పరిష్కార కురుణమున భారత మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గురించి తిరస్కారభావమును వహించవలదు. అని నేను కోరుచుంటిని. మాంటాగుగారి రాజీనామా మిమ్ములను చింతాకాంతుల చేసినట్లు నేను అతనికి తెలిపెదను. భారతమహమ్మదీయుల పక్షమున చేరి పనిచేసినందుకు మీ రతని దేశసేవను విశేషముగ శ్రమించుచున్నారని కూడ నే నతనికి తెలిపెదను. అతని స్వంత అభిప్రాయములు బహిరంగముగ ప్రపంచమున దండెత్తుట ప్రకటించబడినవి. విరోధా మహా సంక్రామాంతరమున మహమ్మదీయులకు కలిగిన మహాదుర్దశను తొలగించుటకును, వారికి తోడ్పడుటకును నేను యథార్థముగ ప్రయత్నించుచుంటిని మహమ్మదీయ మతమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన మహమ్మదీయరాష్ట్రముగు నిచ్చటి పశ్చిమోత్తర ప్రాంతములందున్న మీరు స్తుతిండుట నేను గుర్తించినాను.

భరతఖండమందలి బాధ్యతాయుత మహమ్మదీయాభిప్రాయము ఆంగ్ల మంత్రివర్గమునకు తెలియబడుట నా విప్లవకర్తవ్యమని నే నెల్లప్పుడు భావించుచుంటిని ఇటీవల జరిగిన విషయములన్ని మీకు తెలిసినవే. ఈ సంబంధములో ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు నేనుగాని, నా ప్రభుత్వమువారుగాని చేసిన కృత్యముల నా తేలిపించినవారు గారు. ఇటీవల మాంటాగుగారికి పంపిన తంతివార్తను నేను బాధ్యుడను. భారతరాజ్యపరిపాలనాధికారిగ నుండుట యట్లుండగ, అట్టిసంతివార్త నియ్యవలెనని నేను స్వయముగ తలచియుంటిని. మహమ్మదీయాభిప్రాయమునుగురించి భారతప్రభుత్వమువారి రోజువార్య దీసికొనుచుండి రోజుని కొందరు సందేహించుచుండిరి. అట్టి సందేహములకు అవకాశము లేకుండ చేయుటకు ఈ తంతివార్తను ప్రకటించవలసినవైచెను. దీనిని నేను స్వయముగ ప్రకటించినయెడల, అంతర్జాతీయ పరిస్థితులను మార్చవచ్చునని తలచి, ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి నెలవును గొరితిని. దీనిమీదగూడ మాకు భేదాభిప్రాయము గలగలెను. మహమ్మదీయాభిప్రాయములను వారికి తెలియబరచుట నా ప్రధానకర్తవ్యమని చెప్పబడెగాక యీ తంతివార్తను ప్రకటించుటకు మంత్రివర్గమువారి నెలవును ఇష్టించవలసినదని నేను రాజ్యాంగ కార్యదర్శిని (పార్లమెంటు న్యాయమార్గమున ఆంగ్లప్రభుత్వము వారు బహిరంగముగ బలికిరి. కారణసహితముగ నున్నంతవరకు న్యాయముగ నున్నంతవరకు, సహజముగ నున్నంతవరకు మహమ్మదీయుల వాంఛలను నెరవేర్చవలసినదని ఆంగ్ల మంత్రివర్గమునకు వ్రాయుటకు నా ప్రభుత్వమువారి కోరుచుంటిని. సేవర్చు సంధి, భారత సంస్కరణములు ఈరెండు ప్రధానవిషయమును గురించి మాంటాగుగారి రాజీనామా ఫలితముగ తమ ప్రాత ఉద్దేశము లేమాత్రము మానిపోలేదని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు స్పష్టీకరించిరి. భారత మహమ్మదీయుల న్యాయముగు కోరికలను సఫలముచేయుటకు వారి మిత్రీమండలి దేశములు, ఇతిరజాతులలో గల సంబంధ బాంధవ్యములను బట్టి

ప్రయత్నించకతప్పదుని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు పలికినారు. ఈ కష్టసహితముగు సమస్య త్వరలో పరిష్కరింపబడునని నావిశ్వాసము. ప్రాచ్య సన్నిహితదేశములలో కాంతి ఆచికాలములోనే స్థాపించబడుచున్నది. ఈ సందర్భములను చరిత్రను వ్రాయునతడు ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందలి మహమ్మదీయాభిప్రాయమును సుసరించి సహాధానమును కుదుర్చుకొనుటకు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నిజముగ యత్నించినట్లు నిస్సంశయముగ వ్రాయును.

ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము

మీ కొక ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయము గావలెనని మీ రజేషించుచున్నారు. ఆ విషయమందు నాకు సానుభూతి గలదు. మీ రాష్ట్రములో ఉన్నతవిద్యా ప్రోత్సాహమునకు నేను తోడ్పడెదను. ఈ విషయములకు ద్రవ్యము పుష్కలముగ నుండునలెను. ద్రవ్యలోపము ప్రధానశంకులము. మీ కోరికలను సఫలము చేయుటకు తగినంతద్రవ్యము వోరకువరకు నే నీరెండువిషయములను న అవిపోవంద ఖాళిక ముందుకొనెదను.

ప్రశంసించుట

ధైర్యసాహసములు, పరిపూర్ణ రాజభక్తి ల ఈ రాష్ట్రమున దలి ప్రజలు విరోధా మహాసంగ్రామములో ఆంగ్లేయులకు చాల సహాయము చేసిరి. మీరు పంపిన సైనికులసఖ్య, ఇతిరవిధముల చేసిన సహాయమును ఆంగ్లదేశమెప్పుడీసిని మరచజాలదు. అప్పుడు యుద్ధములో వోరవచ్చిన ప్రాత సైనికులకు కానుకలసక్రమం ఈదేహములను ప్రభుత్వమువారు ఇనాముగ నిచ్చుటను మీరు మెచ్చుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తగినంత ప్రత్యుత్తరమును చేయుట కనేక కష్టము లడ్డము వచ్చుచున్నవి. వీనిని మీరు గనునించవలెను.

రీడింగు ప్రభుత్వము, నాకును మీరు గనుబడిన దయకు నేను మీకు తిరిగి నా వందనము లర్పించుచున్నాను.

కరాచినుండి ఇంస్టాండునకు తంతివార్తలు శిఖ్రముగ చేరుటకు తెలిగ్రాఫులను నేనుటకు నిశ్చయింపబడెననియు, మాడుమాసములలో ఈపనిపూర్తి అగుననియు పునినియు ప్రతీక వ్రాయుచున్నది.

లాహూరులో డిప్యూటీ లోకొనూపరించెం డెంటు డి. డబ్ల్యు. రెంచిగారిని డిసాజిటను పేరుగల ఆమెంటిను ఒకడు రివ తేదీన తుపాకితో కాల్చెను. డిసాజి పిమ్మట అత్యవశ్య గావించుకొనెను. మాజిస్ట్రేటు యీ కేసును విచారించుచున్నారు.

కుష్టు, బొల్లి, త్తయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, సెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి వూచీవైని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే నొమ్మిచ్చుట

ఆపురాపములకు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పరతవానులగు కోడులు వర్గరాలకే తెలియను. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మాడగనండి బొషధము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యుఇయ్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్యవలసినములేదు. ఉత్తర ప్రభుత్వ మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బొషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎస్. గాంధీ
దీర్ఘాయుర్రాలనాలయము } దీర్ఘ వ్యాదులకుఘనమైన
భీమునిపట్టణము } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగ లాడించును.
5 తులములు గల సీసా 1.5 అణాలు 0.12—0.0 మాత్రమే.
అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

జూబులు

గుండుగొలను

ఏలూరు తాలూకా గుండుగొలను గ్రామము తాలూకా కాంగ్రెసుకమిటీ రెండవ సంవత్సరపు ఎన్నికలు మార్చి నెలలో జరిగినది. అందు మొదట దుట్టూర త్రయ్యగారు అధ్యక్షుడుగాను, బందా వియ్యన్నగారు కార్యదర్శిగాను కొండ రామరాజుగారు ఈ గ్రామసంఘము కార్యకర్తల తాలూకా సంఘమునకు ప్రతినిధిగాను యెన్నుకొనబడిరి.

కోడూరి కృష్ణమూర్తి.

శ్రీరామ విలాస సభ - చిత్తూరు

ఈ సభవారు 2-4-22 తారీఖు ఆదివారమురాత్రి చిత్తూరునందలి శ్రీ గణేశ తియ్యేటనందు కీర్తికేశులైన శ్రీ భర్త వరము కృష్ణమాచార్య విరచితమగు "వివాదసాంక్షిక" యనునాటకమును మిగుల రసవంతముగ బ్రదర్శించిరి.

ఈ సభవారికను దేశోపకరములగు పెక్కునాటకముల ప్రదర్శించి కొన్ని సంఘ సభ్యులను బూనికట్లు దెలియజేసెను.

నాటిరాత్రి రాబడిన ఆదాయములో నుమారు 800 మూడుమందల రూపాయలు చిత్తూరు "హెల్పు ఆండు వెల్ఫేర్ ఆసోసియేషను"నకు సుచితముగ నిచ్చిరి.

విద్యార్థులకును పలుకుబడిగల పలువురు మహనీయుల సభ కార్యములగు నుడుటచే నియ్యది దినదినాభివృద్ధి గాంచి అంధ్రలోకమునకు వన్నె దేగెను. (బూ-రా-రెడ్డి)

గుంటూరు జిల్లా గ్రామసంఘసభ్యులకు మనవి

1922 సంవత్సరము తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోప సంఘమునకు ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి యున్నది. ఈ క్రిందనూచింపబడినట్లు ప్రత్యేకము ఎన్నికల నిమిత్తము రెండు మూడు తాలూకాలు కలిపి యొక ఖండముగా చేయబడినవి. ఆయాఖండములలోని గ్రామసంఘ సభ్యులు 1922 ఏప్రిల్ 20 లేదా గురువారము గోజున మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ఈ క్రింద నియమించబడిన ప్రదేశములందు సమావేశమయి ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలయును.

గుంటూరు సత్రైపల్లి తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత నడింపల్లి నరసింహారావుగారు గుంటూరులో స్వరాజ్యాలయము నందు ఎన్నికలు జరుపుదురు. 9 మంది ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

తెనాలి రేపల్లె తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత బలిజేపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు తెనాలిలో జాతీయ పాఠశాలలో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 8 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

బాపట్ల, ఒంగోలు తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత శిష్టా సాక్షిసోమయాజులుగారు బాపట్లలో వై. యం. పి. భవనులో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 10 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

నరసారావుపేట, వినుకొండ, పల్నాడు తాలూకాలు కలిపి యొక ఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత బెల్లంకొండ రావునారావుగారు నరసారావుపేటలో స్వరాజ్యాలయములో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 9 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

ఆయాఖండములలో ఎన్నికలు జరుపువారు, ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధి సభ్యుల పేర్లను వెంటనే గుంటూరు జిల్లాసంఘమునకు తెలుప ప్రార్థితులు.

గుంటూరు జిల్లాసంఘము } గుర్తుపల్లి రామకృష్ణయ్య
5-4-22 } కార్యదర్శి.

భారత ప్రభుత్వమునకు కావలసిన రయిలుసామానులు ముక్కుగునానిని కొనుటకు 500 లక్షల పాండ్రను ఆంగ్ల దేశములో ఋణముచేయుట కలన చౌకగాదొరకు ఇతరదేశములలో ఆసామానులను నుటకు వీలుపడదనియు, దొరికింతవరకు భారత దేశములోను, మిగిలినవానిని చౌకగాదొరకు దేశములలో కొనవలసినదిగాని, ఆంగ్ల దేశములోనే ఎక్కువధరకైనాకొని కొనవలసినదిని నియమము పెట్టుకొనరాదని బొంబాయి భారతవర్తక సంఘాధ్యక్షుడు గౌ. పురుషోత్తమదాసు ధామాయదాసుగారు భారత ప్రభుత్వమునకు తంతివార్తను చేసిరి. భారత ప్రభుత్వమునందు వర్తకాఖకు హైదరాబాద్ నియమించకపోవుట తమ కాకాభంగమును కలిగించెనని వర్తకసంఘమువారు దెలిసిరి.

నిడమర

దుండుభి నదిగల ప్రైవేటు శుక్ర 2 (30-3-1922) గురువారమునాడు కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా మండలపుర గ్రామ వాస్తవ్యులైన మహారాజశ్రీ గాదిరాజు గోపాలకృష్ణం రాజుగారి కుమారుని భారసాలు మహావైభవముతో జరిగినది. తల్ మహాశక్తివర సమయమందు శ్రీ గోపాలకృష్ణం రాజుగారు తిలక్ స్వరాజ్యధికి రు 10-0-0 లు ఖిలాఫత్ నిధికి రు 10-0-0 లు గాంధీ ఖద్దరు పండుకు రు 1-0-0 లు బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రు 10-0-0 లు క్షత్రానిధికి రు 116-0-0 లు చందాల నిచ్చియు రు 400-0-0 విలువల ఖద్దరుప్రస్తుములను బ్రాహ్మణులకు ఆదిమాంధ్రులకు బహుమతి చేసియు నుమారు 1600 బీదజనులకు అన్నదానము చేసియు వంశపారంపర్యముగా గొప్ప కీర్తితో వచ్చుచున్న వీరికటుంబ మనకు వేయి రెట్టిదికముగా వన్నె దెచ్చినారని వ్రాయుట కెంతయు సంతోషముగా నున్నది వై సందర్భముననే శ్రీ గోపాల రాజుగారు నిడమరలోని శ్రీ గాణేశ్వర స్వామివారి ఆలయము మరమ్మతుగాను రు 116-0-0 లు గోపాలకృష్ణం రాజుగారి సోదరియొ, అలంపుం గ్రామకాపురంబులోని వేంకట సోమరాజుగారి భార్యయు, దావుర స్వభావురాలను అయిన బుల్లి వె కన్యగారు రు 116-0-0 లు గోపాలకృష్ణం గారి మేనల్తగారగు సాగిరాజు మారయ్యగారు 116-0-0 లు చందాల నిచ్చి ధన్యులైరి.

ధన్యకార్యములందు వీరిధనము నిట్లు సద్వినియోగ పరచుటకు శ్రీ గోపాలరాజుగారి కుమారునికి, వారి కుటుంబ మునకును పరమేశ్వరుడు కల సీరి సంపదాయు రాగో వైశ్వేశ్వర్యంబులనిచ్చి సుదా రక్షించుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను"- శృంగారకవి-సత్యనారాయణమూర్తి.

బర్మా శాసనసభ.

రంగున్, ఏప్రిలు 5:-రంగున్ శాసనసభలో ఆయన వ్యూహ ప్రశ్నలు కొన్ని చిన్నమార్పులతో సంగకరింపబడిన. మాంటాగుగారి రాజీనామాకు తమ సంతాపమును దెలుపుట కును వై కాంటు పీటుగా రాఫానే నియమించబడినందులకు తమ ఆనందమును దెలుపుటకును ఒక బర్మాసభ్యు డొక తీర్మానము సుపపాదించెను. ఇద్దరు విరోధియులు ఒక ఆంగ్లో హైదవుడు ఆ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. తప్పి నెంటు కవర్ను గారు కోరగా, తీర్మాన ముపసంహరించబడినది.

మలబారు మండలము.

కల్లికోట, ఏప్రిలు 5:-కొన్నార్ తంగలు కుడి భుజమున నండిన పూలియునున్న అశామ్యుడుకుట్టి కల్లికోట స్కూలు ఇన్ స్పెక్టరు గావుబహుదూరు గోవింద కిదావుగారిచే నిప్పడే ఆరెచ్చుచేయబడిరి. ఇతడు ఇతర ప్రధాననాయకు లెచ్చట దాగి యుండేది రహస్యమును బయల్పెట్టెను. స్వరలోనే విరంధరును ఆరెచ్చు చేయబడుదురు.

గురుద్వారములబిల్లు

లాహోరు, ఏప్రిలు 5:- పంజాబు ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. "శాసనసభయందలి సిక్కు సభ్యుల సమృద్ధి ప్రకారము ప్రభుత్వమువారిొక గురుద్వారముల బిల్లును తయారుచేసిరి. ఈ బిల్లును గురించి జరుగు చర్చలలో బాల్గాన విలసినదని గురుద్వారము ప్రబంధక కమిటీవా రాహ్మనించబడిరి. ప్రభుత్వమువారు గురుద్వార సంస్కరణోద్యమమునకు ప్రతికూలు రహకాణమున వారు ఆహ్వానమును నిరాకరించిరి. కమిటీవారు ఈవిషయములో దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ గురుద్వార సంస్కరణోద్యమమందు ప్రభుత్వమువారికి సానుభూతిగలదు. ఈబిల్లును గురించి యోచించుట యందును, ఇతర విధముల ప్రభుత్వమువారు గురుద్వార సంస్కరణోద్యమమునకు సహాయ పడుచున్నారు. నిజముగ మత సంస్కరణముతో నేలాటి సంబంధములేని విప్లవకారుల ఉద్యమముతో దీనిని చేర్చిన యెడల, సంస్కరణోద్యమమునకు శపక వాని కలుగును.

కలకత్తా ఓడరేవునుండి లండన్ నగరమునకు బయలుదేరవలసియుండిన "స్వాయానా" నావకు మొన్న నిప్పంటు కొనెను. తల్లి యమే చల్లాచుడెను.

వైసిక కార్యదర్శి 57 గాడ్డో షెల్లుగారు తచ్చేమానము ప్రారంభముతో ఆంగ్ల దేశమునకు బయలుదేరి వెళ్ళుదురు. వైసిక ఆర్థిక సలహా నిచ్చెడు ఇ. బర్డెక్ వి. సి. యస్. గారు వారిస్థానే పనిచేయుదురు.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం|| ప|| వ్యవస్థాపకుడు.

మదరాసు అందుసదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1922-వ సంవత్సరం మే నెల మొదటితారీఖు నుండి ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము అన్ని తరగతుల రైల్ చార్జీలందు (Passenger single journey fares) సవరణ చేయబడును.

తరగతి	మెట్లు	మెలు 1-కి ప్రై నులు
మొదటిది - మొదటి 300 మైళ్లువరకు		30 /
అంతకు పైన		18
రెండవది - మొదటి 300 మైళ్లువరకు		15
అంతకు పైన		9
ఇంటర్ - మెయిలు		7
ఇతర బుడ్లు		5
మూడవది } మొదటి 100 మైళ్లువరకు		4 1/2
మెయిలు } అంతకు పైన		4
మూడవది } మొదటి 100 మైళ్లువరకు		3 1/2
ఇతరబుడ్లు } అంతకు పైన		3

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
5. స్వరాజ్యపతాకము " 1 0 0
6. సంస్కారణి " 1 0 0
7. స్వరాజ్యధ్వజము " 0 12 0
8. స్వరాజ్య రథము " 0 8 0
9. గాంధీ మహాదేవయము " 0 8 0
10. ఆలీ ప్రభుతులనిర్బంధము " 0 10 0
11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయగ్రంథము లన్నియు మావద్ద దొరకును.

(3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము, 17, నారాయణ మొదలివీధి, మదరాసు.

PRINTERS & STATIONERS.
Fresh supplies of-printings, writings and other class of papers, Strawboards, Calico etc., just received. For samples and rates write to: T. SREENIVASACHARI, 57, ANDERSON STREET, MADRAS.

తామర తైలము

తామర, తీట్ల, గజ్జిక మంచినీ డబ్బీ 1-కి 0-6-0 మాత్రమే. రాజరాజి గుర్తుల తామరతైలము పూతిశాకము లగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాట వ్రాసియున్నారు అమృతా జనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

శతశతకం! చారిత్రక నవలలు!! జీవితములు!!!

శ్రీ జాతీయ సారస్వత నిలయము,

రాజమహేంద్రవరము

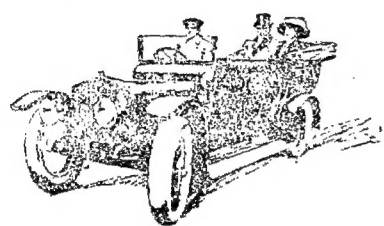
హిందూదేశమునకును ఆంధ్రదేశమునకును సంబంధించిన చారిత్రక గ్రంథములు రెండువేలల కొద్ది సార్లు ప్రచురింపబడును. (ప్రతిగ్రంథము నూతనపుటలకు (ప్రాసేజీ కాక) చందాదారులకు 0-3-0 లు చొప్పున. ఈ యాంక్షను. ప్రకటింపబడిన పుస్తకముల గవ్వీటిని కొనిన ప్రవేశమును తీసు. కానిచో ప్రవేశమును 0-3-0 లు చెల్లించవలెను.

కలవడిన గ్రంథములు:— (1) ఆంధ్రవీరులు:—మల్లం పల్లి సోమశేఖరశర్మగారిచే రచియింపబడినది. చందాదారులకు రూ. 1-0-0. ఇతరులకు రూ. 1-4-0. (2) ప్రాచీన విశ్వాసితములు:— చిలుకూరి నారాయణరావు పంతులుగారిచే రచియింపబడినది. చందాదారులకు రూ. 1-4-0. ఇతరులకు రూ. 1-14-0 (3) ప్రాచీనాంధ్ర నాకాశీమఛరి:— (ఆంధ్రుల సముద్ర వర్తకవ్యాపారమును గురించిన చరిత్ర. ఆచార్యుల నన్నది. ద్వారా వెలువడును.)

మేనేజరు, జాతీయ సారస్వత నిలయము.

రాజమహేంద్రవరము.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గెవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ యోగకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ. 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను.

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilbuck, Madras

వనాపధి సరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధిని బోగొట్టుట యందు శేరన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకాండు ఎచ్చటికైనను తపోలాభార్థ పుడితముగా సంపాదించు. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నమ్మకముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునకును జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిగ విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాంధూ పర్ల స్క్వాటికల్

వర్క్సు

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

(388)

బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ, పోల్ ఏజెంట్: కాకినాడ.

త్యరణము! జాతకరత్నము (ప్రతులు తక్కువ!!)

PART I

జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగువి లేకయేసం వర్షపు ఫలితములను క్యాంక్టరు రీడింగుతో సహా యెన్ని సం త్వములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్రమణకయే తమం తమ తాము వ్రాసికొనలరు ధను, సంతానము మున్నగు ద్వా దశభాగములతో మీరూ గాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటివ్యోతిషుని. దీనివెల రూ 2 మూలకే.

గ్రేట్ యుడియక్ జ్యోతిషాలయము,

ఖలింజోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

కాంతామదహరణి

అను యువానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇండియపుష్టికి దివ్యమైన లేహ్యము - బలహీనత కాన్వల్యేతులు లాగుట, రతిలో శీఘ్రస్థలనము, పోగొట్టి, వీర్యవృద్ధిని అమితముగా కలుగజేయును. పరీక్షచేసిచూడ మీరే తెలియును.

నెల 1 దర్బా 4-0-0

నెగరోగనివారిణి

3 నిధులుగల నెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి జీర్ణించియున్నను, దీనినివేచించిన 3 గోజులలో నిశ్చయముగా నివారణయగును. అట్లుకాదేని సామ్య వాపసులేయబడును.

1 శీసా రూ 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

[3833] కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేషవతి,

(8198)

27, చివాబజారుకోడ్లు, మదరాసు.

భరతఖండమున ఆ నేక స్వర్ణపతకములను

మొదటి తరగతి యోగ్యతాపరీక్షలును పొందిన

వైద్యరత్న పండిత

డీ. గోపాలాచార్యులుగారి

మధుమేహము, బహుమూత్రము అను క్రూర వ్యాధులను బోగొట్టి, యెట్టి ఆకస్మాదీయము రోగికి శ్రమ నివారణమును కలుగజేయుటకు సిద్ధముచేయబడిన నిరుపద్రవమును నిశ్చయమైన యావధము. ఈ యావధముకలన గుణమును గాంచిన గొప్పవారనేటలు తమకు కలిగిన అధికప్రయోజనమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొప్పుకొనుచున్నాడు. వెలుబడి 1-కి రూ 2-0-0.

మాతులుగర్భాయనము

గర్భిణి శ్రీలకు అనేక కారణములచే సంపించు వాంతులు మొదలగు వ్యాధులను, బలహీనతను, బోసణమును. మఱియు గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. అధిక ప్రయోజనే ప్రసవించెడి శ్రీలకు బాధ అనునది లేకనే శుభప్రసవమును కలిగించును. వెలుబడి 1-కి రూ 1-12-0.

(1045)

ప్రణ రో టి

గజ్జి, చీడ, పోసినపుండ్లు, కాలినపుండ్లు వీనిని నిస్సంకయముగ నిర్మూలముచేయును.

వెలుబడి 1-కి 0-6-0 అనాట.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచారపునవీధి, జి. టి. మదరాసు.

తంజివిలాసము: పండిట్ - మదరాసు.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
 2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (నవనము) 0-1-0
 3. భారతమాతలగులు (పాట) 0-1-6
 4. స్వరాజ్యాదోళనము (నవనము) 0 1-6
 5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
 6. ఆంధ్రపాదుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
 7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కళనలె) 0-2-0
 8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
 9. రామదాసుపాట (రాధమజన) 0-3-0
 10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
 11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
 12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
 13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు హరికథ 0-8-0
 14. స్వరాజ్యదర్శణము (కాంక్షానుకథ) 0-8-0
- ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపు స్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

భక్తచింతామణి

పాకెట్టుయెడిషను సదుపయోగకరమగుదు

ఈ మాన్యునందు క్రొత్తపద్యములు నలువదివేల వేర్వేరుబడినవి. భక్తిని ప్రతిపాదకమును భగవద్వింతవానకూల్యము నగు నీగ్రంథము చిన్నపైజిన నుండరముగనుండుటట్లు నెద్ద ఆచ్యులో ముద్రింపబడినది. పాకెట్టుపైజిన ముద్రింపుడని యనేటలు కోరినందున నీపైజిన ముద్రింపబడినది. యుద్ధము చేత గాగితము ధర పెచ్చుగా నుండుటకలన ప్రతు లతిస్వల్పముగ ముద్రింపబడినవి. పాకెట్టుపైజిన క్యాలిగ్రోలైటు అ. 8. ప్రింట్లైటు అ. 7. కవులుపైజిన ర్యాపరు (మామూలుపత్ర) అ. 6. వలయువారు:— వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు, రాజమహేంద్రవరము అని వ్రాయవలయును.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది. ఇతర వీధిమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాసినంత మాత్రమున నయముగను. వెల 0-10-0 అణాలు. జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన దివ్యాంజనము అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు-బొంబాయి.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టశిరంగీరోగము (సవ్యాస)ను బోగొట్టును. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగించును. జలోడిప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు మంచిది. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, అమ వాతపురోష్ణమును బోగొట్టును. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నరములకు పటుత్వమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును. 10 మలముల వెల రూ 1. 40 ,, వెల రూ 3. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనధి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజరు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) 19, హారిస్ రోడ్డు, మాంబురోడ్ - మదరాసు. (శుక)